

CURIERUL UCRAINEAN

Luptati și veți învinge!

M. Ulebrun

Serie nouă, nr. 289-290 / iunie 2015

Revistă a Uniunii Ucrainenilor din România

În anul 2002, Adunarea Generală a ONU a proclamat data de 21 mai drept Ziua Mondială a Diversității Culturale. Cu un an înainte, UNESCO a adoptat Declarația Universală privind Diversitatea Culturală, declarație al cărei prim articol stipulează: „Ca sursă de schimburi, inovație și creativi-

De aceea, cultura română oferă un exemplu concret de realizare a „unității în diversitate“, prin modul în care a știut să asimileze valorile culturale europene și noneuropene, păstrând, în același timp, propriile valori și identitatea specifică. În zilele noastre, diversitatea culturală capătă noi dimensiuni prin

specifică, etalează publicului o parte din bogăția și frumusețea folclorului propriu. Deși vorbesc limbi diferite, formațiile artistice ale acestor etnii urcă pe scenă și prin intermediul cântecului și dansului, intră în dialog intercultural. Festivalul Interetnic „Conviețuiri“ constituie un cadru adecvat

ZIUA MONDIALĂ A DIVERSITĂȚII CULTURALE

tate, diversitatea culturală este necesară umanității, așa cum biodiversitatea este necesară naturii. În acest sens, patrimoniul comun al umanității trebuie să fie recunoscut și afirmat pentru generațiile prezente și viitoare“. Astfel, ONU promovează activ dezvoltarea și conservarea diversității culturale, care face parte din patrimoniul comun al umanității, stimulează capacitățile umane și îmbogățește panopia opțiunilor de care dispun comunitățile, popoarele și națiunile în beneficiul propriei lor dezvoltări.

Diversitatea culturală este esențială pentru realizarea deplină a drepturilor omului și libertăților fundamentale.

Toleranța și respectul reciproc între popoare și culturi sunt indispensabile pentru menținerea păcii și securității la nivel național și internațional.

În scopul creșterii înțelegerii reciproce și intensificării relațiilor de cooperare între popoare prin intermediul culturilor și religiilor, Secretarul General al ONU a lansat Alianța Civilizațiilor. În cei 10 ani de existență, inițiativa s-a afirmat ca una dintre cele mai relevante platforme ale ONU pentru stimularea dialogului intercultural, sub toate formele de expresie artistică și cu participarea largă a reprezentanților minorităților naționale sau religioase.

Aflată într-un spațiu geografic de confluență, România a devenit locul de întâlnire a mai multor tradiții culturale și religioase. Favorizați de caracterul tolerant, pacifist și deschis al românilor, popor majoritar ortodox, reprezentanții diverselor culturi, etnii și religii s-au putut manifesta aici în libertate, contribuind la deschiderea culturii române către valorile universale și la construirea și modelarea caracterului european al acesteia.

integrarea țării în Uniunea Europeană și sub efectele globalizării.

Aceste aspecte fac din spațiul românesc o zonă de dialog intercultural și interreligios, un mediu privilegiat de dezbateri și acțiuni

menite să cultive reconcilierea între culturi și religii. Mai mult decât atât, după evoluțiile democratice care au avut loc în ultimele două decenii, putem afirma că România este un spațiu în care toate comunitățile colaborează, sunt creatoare de noi valori și contribuie la progresul societății românești actuale. Deși musulmanii constituie un procent foarte redus din totalul populației țării noastre, în ceea ce privește relația dintre aceștia și celelalte etnii, inclusiv populația majoritară, România constituie un exemplu de bună practică pe plan regional, european și internațional.

Uniunea Ucrainenilor din România (UUR) participă la inițiativele internaționale, cum este marcarea Zilei Mondiale a Diversității Culturale, organizând an de an, la Suceava, Festivalul Interetnic „Conviețuiri“, o adevărată sărbătoare a diversității culturale și lingvistice. În cadrul acestui proiect, ucrainenii, polonezii, rușii-lipoveni, germanii, rromii, italienii ș.a., în costumație

pentru promovarea diversității valorilor culturale ale minorităților naționale din județul Suceava.

Anul acesta, în ziua de 21 mai, la Biblioteca Națională a României, a fost inaugurată o expoziție de artă având ca protagoniști trei autori reprezentând genuri și culturi diferite: Alex Ivanov a expus sculptură în bronz, sub titlul „Cei care ar fi putut fi“, un omagiu tulburător adus victimelor Holocaustului; pictorul suprealist Mihai Criste a prezentat „Anotimpuri interioare“, o serie de tablouri inspirate de interferențele dintre diferitele genuri artistice, religie și știință; Maria Dobrescu, în grupajul intitulat „Sub același cer“, a expus fotografie artistică axată pe tradiții și obiceiuri.

Manifestarea, dedicată Zilei Mondiale a Diversității Culturale, a fost organizată de Ministerul Afacerilor Externe în parteneriat cu Departamentul pentru Relații Interetnice (DRI) și Biblioteca Națională a României.

În deschidere, au fost rostite alocuțiuni despre semnificația evenimentului, organizat sub egida Alianței Civilizațiilor și în contextul aniversării a 60 de ani de la aderarea României la ONU. Doamna subsecretar de stat, Christiane Cosmatu, a prezentat mesajul doamnei secretar de stat din cadrul DRI, Lacziko Enikó Katalin. Din partea UUR, la eveniment au participat dl Ștefan Buciuța, președintele UUR, și dl Ion Robciuc, prim-vicepreședintele UUR. În continuarea manifestării, au avut loc acordarea diplomelor de merit „Dimitrie Cantemir“ și un moment muzical susținut de Maria Gheorghiu, interpretă de muzică folk.

Ion ROBCIUC

COMUNICAT DE PRESĂ**Întâlnirea domnului
KLAUS IOHANNIS,
președintele României, cu
membrii Grupului parlamentar
al minorităților naționale din
Camera Deputaților**

În ziua de marți, 19 mai 2015, domnul deputat Ion Marocico, reprezentantul în Parlamentul României al comunității de ucraineni din România, a participat la întâlnirea membrilor Grupului parlamentar al minorităților naționale din Camera Deputaților cu domnului Klaus Iohannis, președintele României.

Întrevederea, organizată la Palatul Cotroceni, a constituit un bun prilej pentru a fi aduse în prim-plan teme de interes pentru minoritățile naționale din România, discuțiile axându-se, în principal, pe importanța păstrării identității etnice și a dreptului de a studia în limba maternă, acordarea cetățeniei române celor care au studiat în România, restituirea proprietăților comunităților etnice și religioase, preluarea abuziv de statul român, precum și pe adoptarea unui cadru legal pentru protejarea monumentelor istorice.

Pe parcursul discuțiilor, președintele României, domnul Klaus Iohannis, a evidențiat

at că, în ultimii 25 de ani, minoritățile naționale au reprezentat un factor de echilibru și stabilitate în sistemul politic românesc și a arătat că acest model de cooperare trebuie continuat și îmbogățit.

La rândul său, domnul deputat Ion Marocico a apreciat inițiativa realizării acestei întâlniri și a adresat mulțumiri președintelui României pentru abordarea constructivă avută în relațiile bilaterale româno-ucrainene, precum și pentru întreaga susținere privind unitatea, suveranitatea și integritatea teritorială a Ucrainei, în actuala dinamică geopolitică regională, deosebit de complicată. În context, domnia sa a punctat importanța recente vizite oficiale a înaltului demnitar român, la Kiev, evidențind trendul ascendent al dialogului politic înregistrat între cele două țări. În acest sens, domnia sa a arătat că tratarea și recuperarea, la Spitalul Militar din București, a celor 10 militari ucraineni, răniți în timpul confruntărilor cu separatiștii proruși, este un exemplu care vine să susțină, în mod practic, această dinamică.

În calitate de reprezentant în Parlamentul României al minorității ucrainene, domnul deputat Ion Marocico și-a exprimat dorința de continuare și amplificare, în perioada următoare, a acestui parcurs pozitiv, pentru a transmite, astfel, un puternic mesaj de susținere tuturor cetățenilor noștri.

Ion MAROCICO,
deputat

COMUNICAT DE PRESĂ**Întâlnirea domnului deputat Maksym Burbak, copreședintele
Grupului de relații interparlamentare cu România din Rada
Supremă a Ucrainei, cu grupul de prietenie omolog din
Parlamentul României**

Marți, 26 mai 2015, domnul deputat Ion Marocico, reprezentantul în Parlamentul României al comunității de ucraineni și secretar al Grupului de prietenie cu Ucraina din Parlamentul României, a participat la întâlnirea pe care membrii grupului au avut-o cu domnul deputat Maksym Burbak, copreședintele grupului omolog din Rada Supremă de la Kiev.

Întâlnirea a avut loc în contextul reînființării în Parlamentul ucrainean a Grupului pentru relații interparlamentare cu România, în luna aprilie a.c., și a constituit un bun prilej de cunoaștere reciprocă a punctelor de interes aflate pe agenda bilaterală dintre cele două țări, promovându-se, în același timp, dorința comună de intensificare a contactelor la nivel parlamentar. Astfel, s-a conturat rolul important ce revine diplomației parlamentare și, respectiv, dialogului activ purtat la nivelul grupurilor parlamentare de prietenie, în susținerea ansamblului relațiilor româno-ucrainene.

Domnul deputat Ion Marocico a salutat vizita de lucru la București a oficialului ucrainean și i-a adresat felicitări pentru deținerea copreședinției Grupului de prietenie. Domnia sa și-a exprimat satisfacția pentru ritmul accelerat, din ultima perioadă, a contactelor româno-ucrainene, care au marcat intrarea relațiilor bilaterale într-o nouă dinamică, bazată pe recunoașterea intereselor și a nevoilor reciproce. În acest sens, au fost amintite vizita la București a ministrului afacerilor externe, domnul Pavlo Klimkin, precum și vizita oficială efectuată la Kiev de către președintele României, domnul Klaus Iohannis, delegație din care a avut și domnul deputat onoarea de a face parte. Aceste întâlniri, la cel mai înalt nivel, s-au înscris în susținerea constantă arătată de România pentru respectarea suveranității, independenței, unității și integrității teritoriale a Ucrainei, în frontierele recunoscute la nivel internațional, România fiind un avocat puternic al Ucrainei în ceea ce privește parcursul european al acesteia.

Domnul deputat a subliniat importanța intrării în vigoare, la 14 mai 2015, a Acordului între România și Ucraina privind Micul Trafic de Frontieră, care va avea impact pozitiv asupra comunității de ucraineni din România, precum și a comunității de români din Ucraina, aflate în imediata apropiere a graniței comune, și și-a exprimat speranța că, în curând, vor fi deschise noi puncte de trecere a frontierei româno-ucrainene.

În calitate de reprezentant în Parlamentul României al minorității ucrainene din România, domnul deputat Ion Marocico a accentuat dorința de continuare, în perioada următoare, a proiectelor de interes, cu impact la nivel local, și a făcut oaspetelui o prezentare generală a comunității de ucraineni din România, cu accent pe păstrarea și promovarea limbii ucrainene, a obiceiurilor și tradițiilor specifice.

La rândul său, domnul deputat Maksym Burbak a evidențiat rolul contactelor parlamentare în identificarea de soluții la problemele minorităților ucraineană și, respectiv, română, care se află în cele două țări. În contextul evoluțiilor regionale de securitate, domnia sa a apreciat susținerea față de Ucraina demonstrată de autoritățile române, în mod special pentru faptul că România nu a recunoscut anexarea ilegală a Crimeei și a condamnat declanșarea conflictului în partea estică a țării.

Ion MAROCICO,
deputat

ÎNTREBARE

Adresată: Domnului Sorin MIHAI GRINDEANU,
ministrul pentru Societatea Informațională

De către: Deputat ION MAROCICO (Uniunea Ucrainenilor
din România)
Grupul parlamentar al minorităților naționale

Obiectul interpelării: Serviciile poștale din comuna
Copăcele, județul Caraș-Severin

Stimate domnule Ministru, primarul comunei Copăcele din județul Caraș-Severin, comună cu populație majoritară de etnie ucraineană, mi-a semnalat faptul că, începând cu luna mai a.c., localitățile Copăcele și Zorile nu vor mai beneficia de servicii poștale.

La această situație s-a ajuns în urma pensionării agentului poștal de la postul din localitatea Copăcele, precum și a înaintării demisiei cu preaviz de către agentul poștal din localitatea Zorile - care în ultimul timp deservea ambele localități -, din cauza condițiilor și a volumului mare de muncă. Menționez că întinderea localității Zorile este de 7,5 km, nu există posibilitatea asigurării transportului banilor între cele două localități situate la o distanță de 3 km una de cealaltă, iar numărul pensionarilor este foarte mare. În plus, postul din localitatea Copăcele a fost desființat în urma pensionării agentului poștal.

Pentru susținerea celor de mai sus, vă atașez sesizarea domnului Hirtaucă Ion Ilie, primarul comunei Copăcele.

Având în vedere situația creată, vă rog, stimate domnule Ministru, să aveți amabilitatea de a analiza, împreună cu conducerea Poștei Române, posibilitatea reînființării postului de agent poștal în localitatea Copăcele pentru asigurarea, în bune condiții, a serviciilor poștale în cele două localități și de a-mi comunica soluționarea.

Solicitez răspuns scris.

Data
27 aprilie 2015

Cu stimă,
deputat Ion MAROCICO

**Responsabilitatea pentru opiniile exprimate în
paginile Curierului ucrainean revine în exclusivitate
autorilor. Redacția nu-și asumă obligațiile legate de
conținutul materialelor și nu returnează articolele
nepublicate.**

CURIERUL UCRAINEAN

**Strada Radu Popescu, nr. 15,
sector 1, București
Telefon: 021.222.0724,
Tel./fax: 021.222.0737**

E-mail: curierul.ucrainean@gmail.com

**Redactor-șef:
Ion Robciuc**

**Redactori:
Ștefan Buciuta
Kolea Kureliuk**

**Tehnoredactare:
Ștefania Ganciu**

**Tiparul executat la
Tipografia**

„S.C. SMART ORGANIZATION SRL“

UNELE CONSIDERAȚII PRIVIND ORGANIZAREA UNIUNII UCRAINENILOR DIN ROMÂNIA

Conform Statutului, Uniunea Ucrainenilor din România este o organizație cu profil etnic, neguvernamentală și nonprofit, cu personalitate juridică dobândită în baza Legii nr.246/2005, cu deplină autonomie...

În Legea pentru aprobarea Ordonanței Guvernului nr.26/2000 cu privire la asociații și fundații nr.246/2005 adoptată de Parlamentul României și publicată în M.O. 656/2005 la Art.1(1) se prevede: „Persoanele fizice și persoanele juridice care urmăresc desfășurarea unor activități de interes general sau în interesul unor colectivități ori, după caz, în interesul lor personal nepatrimonial pot constitui asociații ori fundații în condițiile prezentei ordonanțe.“

Uniunea își desfășoară activitatea în concordanță cu prevederile Constituției și ale legilor în vigoare din România, cu documentele internaționale referitoare la drepturile minorităților naționale și cu prevederile Statutului propriu. În Constituție se prevede:

Art.1 (3) România este un stat de drept, democratic și social, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme, în spiritul tradițiilor democratice ale poporului român și idealurilor Revoluției din decembrie 1989, și sunt garantate.

(5) În România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie.

Art.4 (1) România este patria comună și indivizibilă a tuturor cetățenilor săi, fără deosebire de rasă, de naționalitate, de origine etnică, de limbă, de religie, de sex, de opinie, de apartenență politică, de avere sau de origine socială.

Art.6 (1) Statul recunoaște și garantează persoanelor aparținând minorităților naționale, dreptul la păstrarea, la dezvoltarea și la exprimarea identității lor etnice, culturale, lingvistice și religioase.

(2) Măsurile de protecție luate de stat pentru păstrarea, dezvoltarea și exprimarea identității persoanelor aparținând minorităților naționale trebuie să fie conforme cu principiile de egalitate și de nediscriminare în raport cu ceilalți cetățeni români.

Art.29 (1) Libertatea gândirii și a opiniilor, precum și libertatea credințelor religioase nu pot fi îngădite sub nicio formă. Nimeni nu poate fi constrâns să adopte o opinie ori să adere la o credință religioasă, contrare convingerilor sale.

(2) Libertatea conștiinței este garantată; ea trebuie să se manifeste în spirit de toleranță și de respect reciproc.

Art.30 (1) Libertatea de exprimare a gândurilor, a opiniilor sau a credințelor și libertatea creațiilor de orice fel, prin viu grai, prin scris, prin imagini, prin sunete sau prin alte mijloace de comunicare în public, sunt inviolabile.

Art.32 (1) Dreptul la învățătură este asigurat prin învățământul general obligatoriu, prin învățământul liceal și prin cel profesional, prin învățământul superior, precum și prin alte forme de instrucție și perfecționare.

(3) Dreptul persoanelor aparținând minorităților naționale de a învăța limba lor maternă și dreptul de a putea fi instruite în această limbă sunt garantate; modalitățile de exercitare a acestor drepturi se stabilesc prin lege.

Art.33 (1) Accesul la cultură este garantat, în condițiile legii.

(2) Libertatea persoanei de a-și dezvolta spiritualitatea și de a accede la valorile culturii naționale și universale nu poate fi îngădită.

Art.40 (1) Cetățenii se pot asocia liber în partide politice, în sindicate, în patronate și în alte forme de asociere.

Art.62 (2) Organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale, care nu întrunesc în alegeri numărul de voturi pentru a fi reprezentate în Parlament, au dreptul la câte un loc de deputat, în condițiile legii electorale. Cetățenii unei minorități naționale pot fi reprezentați numai de o singură organizație.

Statutul Uniunii Ucrainenilor din România aprobat la cel de al VI-lea Congres și validat de instanța judecătorească (Judecătoria Sectorului 1 București, dosar nr.33471/299/2012) la Capitolul II referitor la „Membrii Uniunii Ucrainenilor din România” prevede la:

Art. 6. Membrii UUR sunt membri fondatori, membri activi, membri de onoare. Poate deveni membru al UUR orice cetățean român de naționalitate ucraineană, care recunoaște Programul și Statutul UUR. Pot fi și membri simpatizanți români sau din rândul altor minorități naționale din România.

Primirea ca membru în UUR se face de către organizația locală la cererea scrisă a solicitantului care a împlinit vârsta de 18 ani, având domiciliul în acea localitate. Confirmarea membrilor organizației locale a UUR se face de către organul ierarhic superior al UUR, al cărui președinte înmânează „Carnetul de membru“.

Art. 7. Membrii UUR au următoarele drepturi:

a) să participe la întreaga activitate a Uniunii Ucrainenilor din România;

b) să aleagă și să fie aleși în toate organele UUR;

c) să adreseze petiții organelor UUR în toate problemele legate de apărarea drepturilor și intereselor legale;

d) să beneficieze de recompense morale și materiale pentru activitatea depusă în interesul Uniunii;

e) să primească „Carnet de membru“ (model unic), eliberat de președintele UUR sau al filialei județene.

Art. 8. Membrii UUR au următoarele îndatoriri:

a) să respecte prevederile Programului și Statutului UUR;

b) să îndeplinească hotărârile organelor de conducere ale UUR de la toate nivelurile;

c) să participe în mod activ la toate acțiunile organizate de UUR, să se implice în acțiuni de apărare a intereselor Uniunii, ale comunității ucrainene din România și ale persoanelor aparținând minorității ucrainene din România;

d) să nu participe la acțiuni sau manifestări contrare intereselor UUR și să nu aibă atitudini ori luări de poziții care să contravină deciziilor organelor de conducere;

e) să-și achite cotizația la termen și în cantumurile stabilite;

f) să nu fie membru al unei organizații similare cu UUR.

Art. 9. Încetează de a mai fi membru al UUR persoana care:

a) se retrage din Uniunea Ucrainenilor din România;

b) încalcă grav prevederile Statutului UUR, aducând atingere intereselor și unității UUR;

c) nu îndeplinește hotărârile organelor de conducere (Birou, Comitet, Prezidiu, Consiliu și Congres);

d) refuză în mod sistematic să-și achite cotizația;

e) aderă la organizații sau grupări care propagă rasismul, șovinismul, xenofobia, ce contravin spiritului și moralei comunității ucrainene din România;

f) în caz de deces;

Art. 10. Pentru nerespectarea prevederilor statutare și comiterea abaterilor care aduc prejudicii intereselor UUR se pot aplica următoarele sancțiuni membrilor UUR:

– avertisment scris;

– suspendare;

– revocarea din funcție;

– excludere.

Măsura excluderii din UUR se ia de către organizația sau organul ierarhic superior din care face parte persoana în cauză, iar în cazuri mai grave de încălcare a Statutului, direct de către Consiliul UUR. Revocarea din funcție a membrilor organelor de conducere a UUR (Birou, Comitet, Prezidiu, Consiliu) se face de către organul ierarhic superior, cu aducerea la cunoștință organizației locale din care face parte.

În ce privește structura organizatorică a Uniunii Ucrainenilor din România, Statutul prevede la:

Art. 11. Uniunea Ucrainenilor din România își desfășoară activitatea pe întreg teritoriul României.

Art. 12. La sate și orașe unde trăiesc ucraineni se înființează organizații locale, iar la nivelul județelor – filiale județene.

Art. 13. Organizația locală este cea mai mică unitate componentă a UUR dintr-o localitate și poate fi înființată din cel puțin 7 membri. Activitatea ei este condusă de un Birou, format din minimum 3 persoane care se alege o dată la 4 ani. Biroul organizației locale a UUR are obligația de a prezenta anual, în fața membrilor săi și a conducerii ierarhic superioare, raportul asupra activității desfășurate. El se întrunește în ședințe de câte ori este nevoie.

Art. 14. Organizațiile locale și filialele județene poartă denumirea unității administrativ-teritoriale respective:

a) Organizațiile locale sunt obligate să respecte și să execute hotărârile Congresului, ale Consiliului, Prezidiului Executiv și ale Comitetului filialei de care aparțin și nu se pot delimita de luările de poziție ale acestor organisme, respectiv, de cele ale președintelui Uniunii formulate pe baza acestor decizii.

b) Organizațiile locale au obligația să respecte Statutul și Programul UUR și să contribuie la bugetul Uniunii cu veniturile realizate din cotizații.

c) În cazul încălcării obligațiilor asumate față de Uniune, organizația locală poate fi dizolvată și se pot dispune alegeri pentru noile organe de conducere.

Respectarea prevederilor statutare are o deosebită însemnătate în derularea activității Uniunii, în coeziunea membrilor ei și în însăși existența ei.

Având în vedere că au început adunările generale de alegeri locale la Uniunea Ucrainenilor din România am considerat necesar să aduc la cunoștință membrilor Uniunii și publicului interesat unele prevederi ale Statutului UUR care vor mai fi detaliate și în numărul următor al revistei noastre.

Ștefan BUCIUTA,
președintele UUR

LANSAREA PROIECTULUI „JOC LA NUNTĂ-N BUCOVINA“

Sâmbătă, 30 mai a.c., ora 10.00, în Suceava la filiala Uniunii Ucrainenilor din România a avut loc conferința de lansare a proiectului „Joc la nuntă-n Bucovina“, inițiat de Asociația Culturală „Kozaciok“ din Bălcăuți. Fiind un proiect care se adresează minorităților etnice din Bucovina, la eveniment au participat reprezentanți ai ucrainenilor (președintele UUR, filiala Suceava, Boreslaw Petrașuc, cadre didactice din Bălcăuți), polonezilor (Cazimir Longher, vicepreședinte al Uniunii Polonezilor din România), rromilor (Sergiu Stoica și Gheorghe Nedea) și rușilor-lipoveni (Gheorghe Miftode). Românii au fost reprezentați de Mihai Teacă, membru în cadrul grupului „Bilcuța“ din Bilca. Au fost prezenți și Victor Rusu de la Centrul Cultural Bucovina, Sorin Pohoată de la ansamblul „Arcanul“, Manuela Silțer de la Intercoolt.

„Finanțarea proiectului este asigurată printr-un grant oferit de Norvegia, Islanda, Liechtenstein și Guvernul României cu o sumă nerambursabilă de 59.182,50 lei, valoarea totală a proiectului fiind de 66.497,9 lei. Derularea proiectului va dura 3 luni, începând cu luna mai 2015. Obiectivul proiectului vizează promovarea diversității culturale și îmbunătățirea dialogului intercultural prin descoperirea tradițiilor specifice etniilor din ținutul Bucovinei. Grupul țintă al proiectului este reprezentat de: ansamblurile cultural-artistice care reprezintă minoritățile etnice din Bucovina; comunitatea românilor, ucrainenilor, rromilor și polonezilor din Bucovina; reprezentanții oficiali ai ansamblurilor cultural-artistice participante la spectacolul „Joc la nuntă-n Bucovina“; publicul larg din comuna Bălcăuți, județul Suceava. Printre cele mai importante rezultate preconizate ale proiectului menționăm: conștientizarea diversității culturale și întărirea dialogului intercultural; documentarea istoriei culturale; contribuție la susținerea diversității și identității comunităților culturale, inclusiv a populației rome“, ne-a declarat managerul proiectului, Narcisa Jeanina Băbuță.

Asociația Culturală „Kozaciok“ a fost înființată în anul 2011, având ca scop promovarea valorilor culturale și susținerea tinerilor aparținând minorității ucrainene din România. Principale obiective ale asociației sunt: promovarea obiceiurilor, tradițiilor, culturii minorității ucrainene din România atât în țară, cât și în străinătate; organizarea în România de concerte, spectacole, expoziții și alte acțiuni culturale cu artiști români și/sau artiști străini;

realizarea de proiecte comune cu alte asociații din România și din străinătate; crearea și gestionarea unui Centru Cultural pentru Tineret, care să propună cursuri de muzică folk, dans, teatru și alte activități, în vederea cunoașterii și promovării patrimoniului cultural ucrainean (literatură, poezie, spiritualitate, artă etc.). Asociația Culturală „Kozaciok“ este reprezen-

tată pe scena artistică de ansamblul „Kozaciok“, a spus domnul Petru-Ștefan Șoiman, instructorul ansamblului.

„Feliciteț echipa care a dat naștere acestui proiect. Este un prim-pas pentru o nouă abordare în ce privește păstrarea și promovarea tradițiilor ucrainene și implicarea tinerilor în acest proces complex. Întotdeauna am sprijinit astfel de activități și o vom face de fiecare dată când ni se va cere ajutorul“, a afirmat domnul Boreslaw Petrașuc, președintele UUR, filiala Suceava.

Despre „excepționala colaborare“ pe care o are ansamblul „Arcanul“ cu Bălcăuțiul a vorbit domnul Sorin Pohoată, coordonatorul ansamblului studentesc „Arcanul“-USV. „Ne cunoaștem cu Petru de ceva ani. E un proiect frumos, doar că bugetul său este foarte mic. Există o vorbă la noi: Toate-s bune, una-i rea/nu sunt bani la curea. Deoarece educația și cultura nu aduc profit, nu li se alocă suficienți bani. Încă visez la un mediu politic în care educația să fie pe primul loc; un om educat este interesat de cultură. Atunci altfel ar sta lucrurile. Acum, tot ce facem noi, e o luptă cu morile de vânt.“

Domnul Victor Rusu de la Centrul Cultural Bucovina le-a urat inițiatorilor proiectului să nu rămână doar la cele trei luni de derulare. „Aveți la Bălcăuți o bogăție de tradiții care merită cunoscută. Sunteți un reper important în ce privește păstrarea și conservarea acestora. Centrul Cultural Bucovina vă „folosește“ potențialul, sunteți extrem de cunoscuți. Proiectul are justificare și

asteptăm concretizarea lui în spectacolul de la Bălcăuți“.

Manuela Silțer de la Intercoolt – organizație nonguvernamentală cu specific intercultural din județul Suceava – îi cunoaște și ea bine pe ucrainenii din Bălcăuți. Au colaborat la multe proiecte în care „diversitatea face diferența. Am învățat ce înseamnă o echipă, ce înseamnă să fii crescut în spiritul valorilor culturale, să fii învățat de mic să respecti tradițiile. E o bucurie să fim și azi alături de voi și ne dorim să ne țineți aproape și pe viitor.“

Despre foștii ei elevi – Petru Șoiman și Jeanina Băbuță, a vorbit doamna profesoară Mihaela Pitrișel de la Școala Gimnazială Bălcăuți. „Școlari fiind, aveau un fior care-i deosebea de ceilalți colegi. Trăiesc, gândesc și acum într-un fel aparte. Mă bucur pentru această realizare a lor, care se înscrie în firescul existenței din Bucovina.“

Doamna profesoară Narcisa Cazac, fiică a satului Bălcăuți, a fost de părere că cei doi coordonatori ai proiectului sunt rodul comunității și școlii din Bălcăuți. „Părinții mei au fost învățători și au trăit în Bălcăuți. Tatăl meu, prezent și el la manifestare, este mândru de voi. Sămânța sădită de cadrele didactice din Bălcăuți a dat naștere acestor tineri minunați.

Păstrarea tradițiilor și promovarea lor e pe mâini bune. Aveți oportunitatea de a face lucruri frumoase și cu siguranță le veți realiza.“

Proiectul își propune să contribuie la atingerea obiectivului referitor la promovarea vizibilității și cunoașterii expresiilor culturale ale grupurilor etnice prin activitățile pe care le propune: organizarea spectacolului «Joc la

nuntă-n Bucovina“, în care vor fi prezentate obiceiurile și tradițiile de nuntă specifice minorităților etnice din județul Suceava (ucraineni, rromi, polonezi, ruși-lipoveni), dar și ale românilor (care reprezintă minoritatea din comuna Bălcăuți, locul de proveniență a inițiatorului proiectului și locul propus pentru organizarea evenimentului) și organizarea unei expoziții foto cu cele mai reușite fotografii realizate în timpul spectacolului, care vor pune cel mai bine în valoare elementele de unicitate a fiecărui ansamblu participant la spectacol.

Toți cei interesați de tradiții și multiculturalism sunt așteptați la Bălcăuți la finalul lunii iunie când va avea loc spectacolul «Joc la nuntă-n Bucovina“ care constă în prezentarea unuia dintre momentele importante ale existenței umane – nunta – și ale obiceiurilor ce se conturează în cadrul acestui ritual în zona Bucovinei, în comunitățile de români, ucrainenii, rromi, polonezi, ruși-lipoveni.

Lăcrămioara GRIGORCIUC

Alegerile locale ale UUR se află în plină desfășurare. Multe organizații, cum sunt cele ale filialei Timiș a UUR, și-au desemnat noua conducere, alegând președinți noi sau confirmându-i pe cei vechi, dar a rămas un important număr de comunități unde acest proces nu a avut loc, deși mandatul birourilor UUR a expirat.

Conducerea UUR a subliniat de mai multe ori necesitatea de a se acorda atenția cuvenită alegerilor, de a se respecta spiritul democratic, transparența. S-a insistat în mod repetat să nu existe nicio sămânță de îndoială cu privire la corectitudinea procesului electoral; totul să fie transparent, ușor de controlat. Ar fi bine ca printre candidați să se găsească mai ales oameni tineri sau din generația mijlocie. Este vorba, totuși, de o perioadă de patru ani, de capacitatea noilor lideri de a soluționa numeroase probleme cu care se confruntă comunitățile în

ALEGERILE LOCALE – SUB SEMNUL RESPECTĂRII PRINCIPILOR DEMOCRATICE

condițiile actuale, când politica este de a ne baza tot mai mult pe forțe proprii, de spirit de inițiativă și de gândire pragmatică, independentă, caracteristice generației tinere. Adevărul este că încă de pe acum tinerii discută aprins și entuziașt despre alegeri pentru că le pasă. Le pasă ce se va întâmpla cu ei, cine îi va conduce și cum.

Pentru o bună desfășurare a alegerilor, vechea conducere trebuie să prezinte o dare de seamă asupra activității biroului în cei patru ani scurși de la ultimele alegeri, din 2011, iar candidații la funcția de președinte să prezinte în fața membrilor organizațiilor programul lor, să încerce să-i convingă asupra viabilității acestuia,

într-un cuvânt – să nu evite competiția, campania electorală. Numai în cunoștință de cauză membrii îi pot alege pe noii lor conducători. Cine crede că a fi președinte de organizație este un lucru ușor, se înșală. Un președinte trebuie să se implice total în viața organizației, a comunității. El trebuie să facă tot ce este de făcut pentru prestigiul comunității, pentru bunul mers al activității acestuia, pentru dăinuirea ei. Funcția – dacă ea este luată în serios – implică obligații și eforturi mari, dublă răspundere, atât față de UUR, cât și față de membrii comunității.

Aplicarea principiilor democratice de către președinte trebuie să fie, de asemenea, un obiectiv de prim-

plan. Nicodată o decizie ce vizează soarta organizației, a comunității, nu poate fi luată de unul singur, ci printr-o consultare cât mai largă, așa cum prevede Statutul UUR. Principialitatea, corectitudinea și spiritul de inițiativă sunt și ele trăsături ale personalității președintelui, fixate în documentele programatice ale UUR.

Deocamdată, nu se cunosc candidații pentru funcția de președinte și de membrii biroului organizațiilor locale ale UUR. Ar fi bine ca, în timp util, acest lucru să se facă public și la adunarea generală de alegeri să fie cunoscuți atât candidații, cât și programele lor. Recomandările făcute la începutul articolului cu privire la democrație și transparență, la calitatea persoanelor care vor conduce timp de patru ani destinele birourilor organizațiilor locale ale UUR, trebuie respectate și aplicate cu strictețe și în acest caz.

Ion ROBCIUC

COMUNICAT DE PRESĂ

18 mai – ziua comemorării victimelor deportării tătarilor din Crimeea în anul 1944

La 18 mai 2015, Medglisul poporului tătar din Crimeea a aprobat o Declarație oficială în semn de protest împotriva interzicerii de către autoritățile rusești de ocupație a desfășurării tuturor manifestărilor, tradiționale în Republica Autonomă Crimeea din cadrul Ucrainei, consacrate împlinirii a 71 de ani de la deportarea în masă a tătarilor din Crimeea în luna mai a anului 1944.

„Interzicerea totală de a organiza manifestări și mitinguri de doliu în memoria victimelor genocidului poporului tătar din Crimeea de către tătari are ca scop lichidarea memoriei istorice a tătarilor din Crimeea” – se stipulează în Declarația Medglisului. „Motivele oficiale de a refuza organizarea manifestărilor care au fost desfășurate pe parcursul ultimilor 24 de ani nu au nicio justificare, fiind o gravă încălcare a normelor dreptului internațional general recunoscute”, se mai subliniază în documentul menționat.

Deportarea în masă a tătarilor din Crimeea, efectuată în perioada 18-20 mai 1944 de către conducerea de partid și de stat a fostei URSS a intrat ca o pagină tragică în cronicile de istorie ale poporului tătar din Crimeea. În noaptea spre 18 mai 1944, la ora 4, în conformitate cu Rezoluția Comitetului de Stat al Apărării al URSS (CSA) din 11 mai 1944, din Crimeea au început să fie deportați tătarii acuzați de „trădare de patrie”. Acțiunea a durat până la orele 16 din 20 mai același an. Conform celor mai plauzibile estimări ale istoricilor, au suferit în urma deportării peste 194 de mii de tătari din Crimeea. La data de 24 iunie, soarta acestora au împărțit-o și peste 15 mii de greci, 12,4 mii de bulgari, 9,6 mii de armeni (rezoluția CSA din 2 iunie 1944).

Conform rezoluției CSA, celor deportați li s-a permis ca, pe parcurs a doar 30 de minute „să-și ia lucruri personale, unelte de uz casnic și produse alimentare în cantități de până la 50 de kg pentru fiecare familie”. În realitate, pentru a se pregăti, cei ridicați cu forța au avut la dispoziție doar câteva minute, așa că au plecat aproape cu mâinile goale, fără suficientă hrană și îmbrăcăminte. Multor familii în general nu li s-a permis să-și ia niciun lucru.

Tătarii din Crimeea au fost deportați în zone îndepărtate din Siberia, Ural și din Asia Centrală, unde s-au trezit fără documente, în condițiile unui regim sever, fără dreptul de a se deplasa chiar și în căutarea familiilor pierdute în timpul deportării.

Condițiile dificile de viață în localitățile speciale, care se complicau din cauza climatei neobișnuite și a bolilor infecțioase, precum și a lipsei efective de îngrijire medicală, au provocat îmbolnăviri în masă și moartea deportaților.

Potrivit datelor mișcării naționale a tătarilor din Crimeea, în primii 4 ani de deportare și-au pierdut viața 46,2 % din tătari (conform statisticilor oficiale – 23%, adică 44,9 mii).

Începând cu anul 1954, politica represivă și-a pierdut din intensitate. Al XX-lea Congres al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice (februarie 1956) a condamnat în mod deschis stalinismul și politica de deportare.

În ianuarie 1974, Prezidiul Radei Supreme a URSS a anulat formal inter-

zicerea de a se întoarce în Crimeea, la locul lor de reședință anterioră a grecilor, armenilor, bulgarilor și tătarilor din Crimeea. Însă, în realitate, nu a revenit în Crimeea nimeni.

La data de 14 noiembrie 1989, Rada Supremă a URSS a adoptat Declarația „Privind recunoașterea caracterului ilegal și criminal al actelor de represiune împotriva populației supuse la strămutarea forțată și asigurarea drepturilor acestora”, iar la 7 martie 1991 – Decretul „Privind legislația de abolire a actelor legislative în legătură cu Declarația Radei Supreme a URSS din 14 noiembrie 1989 „Privind recunoașterea caracterului ilegal și criminal al actelor de represiune împotriva populației supuse la strămutare forțată și asigurarea drepturilor acestora”.

Revenirea tătarilor în Crimeea a căpătat un caracter de amploare începând cu 1989. La începutul anilor 1990, tătarii din Crimeea au devenit numeric al treilea grup etnic din Crimeea.

De la declararea independenței Ucraina și-a asumat întreaga responsabilitate pentru soarta tuturor cetățenilor săi, inclusiv, a celor care s-au întors pe teritoriul ei din locurile de deportare.

1. Au fost deportați din Crimeea de către regimul stalinist 200 de mii de etnici tătari. La nivelul anului 2013 pentru ședere permanentă în Crimeea, s-au întors, aproximativ, 266 de mii de etnici tătari originari din Crimeea.

2. Conform rezultatelor alegerilor locale din 2010, ponderea tătarilor din Crimeea în activitatea de autogovernare constituia 16%, în timp ce ponderea tătarilor din Crimeea în componența etnică generală din Crimeea constituia 13,7%.

În 2013, în Consiliul de Miniștri al R.A. Crimeea, tătarii din Crimeea dețineau 8 poziții de conducere.

3. Potrivit datelor Comitetului Republican al Republicii Autonome Crimeea pentru Resurse Funciare, la sfârșitul anului 2012, cota terenurilor care au fost alocate tătarilor din Crimeea pentru locuințe (peste 85 de mii de parcele) în număr total de teren alocat pentru această categorie a populației din Crimeea constituia în ansamblu 17,1%.

4. În anul școlar 2013/2014, în Crimeea, existau 15 școli generale cu predare în limba tătară din Crimeea (3 092 elevi).

5. Numărul de edificii religioase și spații pentru efectuarea ceremoniilor religioase pe parcursul a 12 ani s-a mărit pentru organizațiile musulmane cu 122% (de la 146 în 2000 la 324 – în 2012).

6. În 2013, cu scopul de a asigura necesitățile de informare în limba tătară din Crimeea au fost publicate ziarele „Къырым”, „Maarif yshleri” și revistele „Tasyl” și „Къасевet.” La compania de radiodifuziune de stat „Krym” a funcționat redacția tătară „Meydan”, al cărei spațiu de emisie a constituit 7% din spațiul total de emisie al companiei.

7. Până în martie 2014, sub protecția statului s-au aflat zeci de monumente ale poporului tătar din Crimeea.

Astfel, Ucraina a susținut cea mai amplă autonomie națională și culturală a tătarilor din Crimeea în patria lor istorică.

În legătură cu ocupația, în martie 2014, de către Rusia a Republicii Autonome Crimeea, peste 10 mii de cetățeni ucraineni de naționalitate tătară din Crimeea, împreună cu familiile lor, au părăsit peninsula, mutându-se în diferite regiuni ale țării noastre. Ucraina, și de data aceasta, întinde o mână de ajutor imigranților, oferind sprijin și asistență maximă acomodării acestora în noile locații, unde aceștia întâlnesc ajutor și tratament favorabil din partea autorităților locale și a cetățenilor ucraineni.

Între timp, Guvernul ucrainean continuă și va continua să facă totul pentru asigurarea deplină a autonomiei naționale și culturale a tătarilor din Crimeea în patria lor istorică – în Crimeea, inclusiv, în cadrul organizațiilor internaționale și ale cooperării internaționale.

AMBASADA UCRAINEI ÎN ROMÂNIA

UCRAINA – din nou la Onești

Săptămâna trecută, s-a desfășurat ediția jubiliară – a XX-a – a Festivalului Internațional de Muzică Ușoară pentru Copii „TI AMO”, ce are loc la Onești. La fel de bine organizat ca și în anii precedenți, evenimentul a oferit orașului, și anul acesta, acel aer de sărbătoare, cu care locuitorii săi, nu doar cei mici, au fost deja obișnuiți, de două decenii.

Pentru prima oară, însă, a izbit prevalența covârșitoare a concurenților autohtoni, în comparație cu cei sosiți de peste hotare. În afara țărilor care au mai participat și în anii trecuți, una singură a prezentat o noutate: a sosit o concurentă tocmai din îndepărtata Indie. Ceilalți participanți străini au reprezentat țările: Belarus, Bulgaria, Italia, Malta, Republica Moldova, Ucraina.

Eu am văzut toate edițiile, însă, de șase ani încoace, am urmărit cu interes sporit evoluțiile reprezentanților din Ucraina, pe care le pregătește profesorul și muzicologul Iurie Levciuc, președintele Centrului Bucovinean de Artă pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Românești de la Cernăuți. Elevele cu care se prezintă la concurs au cetățenie ucraineană, dar toate vorbesc și românește, căci sunt de etnie română. Cântă cu ușurință în una din cele două limbi, după propria lor alegere. Anul acesta, din zona Cernăuților, au sosit la Onești nu două, ca până acum, ci patru concurente, dintre care trei au reprezentat Ucraina, iar una – Belarus (aceasta fiind născută din tată belarus). Toate patru au fost pregătite și aduse la festival de același Iurie Levciuc. Și toate patru au fost răsplătite cu premii binemeritate.

Premii pentru interpretare: 1. Emilia Nicorici – Premiul I (pentru cântecul „Iertare”, muzica de Ion și Doina Aldea Teodorovici, pe versuri de Grigore Vieru, cântat în limba română); 2. Maria Nicoleta Petriuk – Premiul al II-lea (pentru cântecul „Totul pentru tine”, muzica de Valeri Meladze, pe versuri de Anastasia Prihodko, cântat în limba ucraineană); 3. Ana-Maria Calancea – Mențiunea I (pentru cântecul „Mamo”, de Konstantin Meladze, pe versuri de Diana Golde, cântat în limba ucraineană);

Premii pentru creație: 1. Natalia Boiciuc – Premiul al II-lea

(pentru cântecul „Coronița multicoloră” – „Український віночок”, muzica și text de Liudmyla Savciuk, cântat în limba ucraineană); 2. Maria Nicoleta Petriuk – Premiul al III-lea (pentru cântecul menționat mai sus).

Grupul de concurente din Ucraina a făcut o frumoasă impresie încă din ziua primirii oaspeților la Primăria municipiului Onești, deoarece toate erau îmbrăcate în costume populare, cu motive florale specifice, iar pe cap purtau tradiționalele coronițe cu bentițe multicolore. Aceeași frumoasă impresie s-a creat și în timpul prestației lor pe scenă, deoarece, toate, erau îmbrăcate frumos, în rochii, care se potriveau cântecelor interpretate și, astfel, întregeau personalitatea interpretelor.

Emilia Nicorici, câștigătoarea Premiului I, merită câteva cuvinte, în mod particular. A câștigat inima publicului, precum și pe cea a juriului internațional, încă din momentul când s-a prezentat: „Am revenit cu drag la Onești, pentru că, aici, mă simțesc acasă!”. În timpul interpretării cântecului ales, a reușit să capteze sala, deoarece îl trăise pe scenă, cu tot sufletul ei de copil, la cei 12 ani ai săi. Părea că își asumă, pe de-a întregul, covârșitoarea dramă a graiului străbun. Versurile, mai ales cele din refren, au rezonat în sală și au cules aplauze îndelungi.

*Iertare, iertare, iertare,
Tu, grai înlăcrimat,
(Ce iar' ai odrăslit)!*
*Iertare, iertare, iertare,
Că nu te-am apărât,
(Că nu te-am ocrotit)!*

Trofeul festivalului din ediția jubiliară a fost câștigat de o foarte talentată interpretă din Malta. Se numește Naolene Borg și are 13 ani. A interpretat cântecul sloven „Flower of the south”, compozitor Andrej Bobic, textier, Alenka Gotar (Cântecul fusese prezentat de autoare în cadrul Festivalului Eurovision, din anul 2007).

M-a bucurat, de asemenea, și faptul că interpreta sosită din

India a fost răsplătită nu doar de publicul oneștean – cu aplauze la scenă deschisă, pe mai toată perioada evoluției –, ci și de juriu. Ea se numește Sevika Pagano și a cântat șlagărul indian „Deya, deya”. A impresionat atât prin vocea ei suavă, cât și prin unduosul dans tradițional, desfășurat pe scenă, în picioarele goale. La această frumoasă imagine a contribuit și faptul că ea a cântat în limba indiană, că a purtat o costumație reprezentativă, de culoarea focului, având imprimate pe el motive specifice culturii popoului său. Pe scurt, ne-a adus cu adevărat un strop de suflet indian. Astfel, i-a fost acordat Premiul Special al Juriului, ceea ce a situat-o pe un loc bine evidențiat, imediat după Marele Trofeu.

Întrebată fiind cum se face că TI AMO rezistă timpului, crizei și concurenței, mai ales, codirectoarea Festivalului, Zenovia Ilisei, a răspuns concis: „Prin calitate.” Într-adevăr, când li s-au pus întrebări asemănătoare concurenților înșiși, aceștia găseau răspunsuri variate, dar toate vizau, de asemenea, prestigiul dobândit de acest concurs, de-a lungul celor două decenii. Copiii motivau că vin sau revin pentru a dobândi experiență, pentru a-și stăpâni emoțiile, pentru a primi invitații la alte festivaluri, dar cei mai mulți afirmau că se simt bine la Onești, căci le place să cânte și că doresc să lege noi prietenii.

Ca și cum și-ar fi propus să confirme asemenea opinii, organizatorii au invitat, și anul acesta, pe trei din foștii participanți la festival, pentru care acesta însemnase o adevărată rampă de lansare. Este vorba despre Mădălina Alupoie, Diana Prepelită și Mădălina Lefter, care au deja un palmares național și internațional. Ceea ce mi-a displicut, la ele, dar și la celelalte concurente române, mai ales cele din grupa mare (12-14 ani), a fost faptul că au ales să cânte numai în limba engleză. Asta a venit în contrast cu toți ceilalți concurenți, căci ei toți au cântat în limba țărilor pe care le reprezentau. De altfel, la categoria 12-14 ani, toate premiile obținute au revenit concurenților ce nu au cântat în engleză, ci în limba română (Ucraina și Republica Moldova) și, respectiv, în ucraineană (Ucraina).

Din punctul meu de vedere, ediția jubiliară festivalului a fost particularizată prin prestația deosebită a trei țări, în următoarea ordine: Malta (Marele Trofeu), Ucraina (4 premii și o mențiune) și India (Premiul Special al Juriului).

Valeria ȘOUCALIUC

SERATA LITERAR-ARTISTICĂ „VASYL SYMONENKO”

În seara superbei zile a praznicului „Pogorârea Sfântului Duh” (Cincizecimea sau Rusaliile), la 31 mai 2015, a avut loc o frumoasă întâlnire a ucrainenilor din București, la sediul nou al Uniunii Ucrainenilor din Bulevardul Regina Elisabeta, nr.3, et.2, la ora 17,30 unde s-au desfășurat trei evenimente deosebite: sfințirea noului sediu al U.U.R. – filiala București, la inițiativa dnei preotese Iaroslava Liubomera Oresea Colotelo, fost consilier superior în Ministerul Culturii și, în prezent, președinte al UUR – filiala București; sărbătorirea a 80 de ani de ani de la nașterea poetului Vasyl Symonenko, care a trecut la cele veșnice la vârsta de 28 de ani; prezentarea ultimelor cărți ale prozatorului Mychailo Hafia Traista, precum și a volumului de debut al fiicei sale, Larisa Mihaela Traista.

Aceste evenimente au început cu slujba de sfințire oficiată de pr. Ioan-Ostap Lupșac, ajutat de prof. Ștefan Lupșac, binecuvântându-i pe cei prezenți prin stropire cu apă sfințită și adresând un cuvânt de învățătură, încurajare și de mulțumire.

Seara a continuat cu evocarea poetului Vasyl Symonenko, despre care a vorbit dna Colotelo prezentând câteva repere biografice. Poetul Vasyl Symonenko s-a născut la 8 ianuarie 1935 într-o familie de țărani din satul Biiști, raionul Lubny, regiunea Charkiv (azi regiunea Poltava). A absolvit Universitatea de Stat din Kiev în anul 1957, a lucrat ca jurnalist la mai multe ziare din regiunea Charkiv, a fost poet și activist public. A debutat cu volumul „Liniște și tunete” în 1962, prin care s-a remarcat clar în rândul tinerilor poeți ucraineni. A activat în rândul marilor poeți Mykola Vinhranovskyi, Ivan Draci și Lina Kostenko și în rândul criticilor publiciști Ivan Dziuba, I. Svitlycynyi, J. Sverstiuk.

În ultimul an de viață, a scris cartea „Gravitația Pământului”. În anul 1962, Symonenko, împreună cu prietenii săi A. Horska, Les Taniuk au găsit locurile de înmormântare a victimelor represiei N.K.V.D. în Bykivnea, Lukianivskyi și Vasylykivskyi în cimitirele de lângă Kiev. Pentru faptul că au făcut apel la Consiliul Local din Kiev, în 1963, a fost bătut brutal de agenții Ministerului Sovietic de Interne, în stația de cale ferată „Șevcenko” din Smila, în urma cărui fapt a suferit o criză de rinichi și în curând, la 13 decembrie 1963, a murit la Spitalul principal. Aici, domnul Mihai Traista a venit cu o remarcă spunând că el a murit din cauza țigărilor, adică a coborât din tren în stație să cumpere țigări și ar fi avut o altercație cu vânzătoarea, iar câțiva bărbați zdraveni l-au luat la bătaie. Dar totul a fost stabilit dinainte.

Lucrările lui au fost traduse în limba engleză și publicate mai ales în diaspora ucraineană din America și Europa de Vest. Cea mai mare parte a operelor sale a apărut la München sub titlul „Bereh cekan” (Țărnușul așteptărilor), în 1963. În decembrie 2008, Banca Națională a Ucrainei a pus în circulație o monedă comemorativă „Vasyl Symonenko” în ediția „Personalități marcante ale Ucrainei”.

A treia parte a seratei s-a desfășurat în aceeași atmosferă de sărbătoare și poate mai înălțătoare când domnul Mihai Hafia Traista și-a prezentat ultimele apariții sub egida Uniunii Ucrainenilor din România. Din cele 16 volume apărute, el a prezentat cartea intitulată „Stepankova cetanka” (Cartea de citire a lui Ștefan), dedicată fiului său, după care frumoasa, talentată și distinsă fiică a prozatorului și-a prezentat cartea intitulată

„Din scrinul bunicului” din care a citit câteva fragmente.

Din bogata operă a prozatorului Mihai Traista a citit binecunoscuta artistă Doina Ghițescu o povestioară superb intitulată „Cocoșul bunicii” din volumul „Vinul din trandafiri” tradus de Mihai Traista. Această citire a impresionat întreaga sală și mai ales pe fiica mea Maria, care a spus că, dacă va avea o gospodărie, numele cocoșului va fi „Grigore”, ca cel din poveste. De asemenea, a mai citit un fragment din „Nunta lui Opanas Krokva”. Domnul Adrian Gavrilă, un bun prieten al lui Traista, a citit câteva fragmente din volumul său „Suflet bolnav de inimă”. În continuarea programului, prof. Ștefan Lupșac a citit cu mult patos din alte scrieri ale dlui Mihailo Traista. Un talent necunoscut a debutat în persoana dnei Virginia Tcaciuc, care îmbrăcată într-un superb costum național, a recitat câteva poezii foarte frumoase traduse de poetul Ștefan Tcaciuc, de la a cărui trecere spre veșnicie se împlinesc anul acesta 10 ani (Dumnezeu să-l ierte!).

Un moment plăcut a fost atunci când nepoțelul dnei Colotelo, Nicolae Pancec, a cântat câteva cântece în limba ucraineană. Spre finalul acestei seri binecuvântate, Bogdan Costiuc la acordeon, împreună cu toți cei prezenți au cântat un buchet de cântece ucrainene.

La acest eveniment au participat, pe lângă membrii UUR, și alți simpatizanți, prieteni, reprezentanți ai minorităților, cunoscuți ai ucrainenilor din București.

La finalul acestei minunate serate literar-artistice, dna Colotelo a oferit o agapă frățască din partea filialei UUR București și din partea dlui Buciuța Ștefan, președintele Uniunii Ucrainenilor din România.

Mulțumim pe această cale dnei Colotelo pentru invitație și pentru inițiativă. Sperăm că se vor mai sărbători și alți poeți și scriitori ucraineni, pentru că cineva întreba: „Voi îl aveți doar pe Șevcenko?”. De aceea trebuie să scoatem în evidență și pe alți mari creatori de literatură ai Ucrainei.

Ioan-Ostap LUPȘAC

Mâini de aur

Localitatea Șerbăuți, județul Suceava este o așezare cu populație predominant ucraineană, situată cam pe la jumătatea drumului județean Siret – Suceava, la poalele unei întinse și frumoase păduri. Este o mare bucurie că, după multă vreme aici au început să se desfășoare activități cultural-educative, la care participă Școala, Căminul Cultural, Biserica. Dacă există comunicare și colaborare în mod sigur reușita iese în evidență. Așa s-a întâmplat și la 21 mai 2015, când s-au suprapus două sărbători creștine în aceeași zi: Înălțarea Domnului și Sfinții Împărați Constantin și Elena, precum și una națională – Ziua Eroilor.

Dimineața, creștinii satului, îmbrăcați în costume populare locale, au participat la Sf. Liturghie de la biserică unde păstorește părintele Cătălin Maxim, iar de la orele 11 aproape toată suflarea localității s-a adunat în fața Monumentului Eroilor plasat între școală și Căminul Cultural. Aici s-a oficiat o slujbă de pomenire în memoria eroilor celor două sate componente ale comunei, Șerbăuți și Călinești, unde s-au interpretat cântece patriotice cunoscute. În continuare s-a vizitat Biblioteca Comunală reabilitată recent. S-a intrat în sala de festivități a Căminului Cultural pentru prezentarea proiectului „Mâini de aur”. Inițiativa acestui proiect este doamna bibliotecară Grațielă Sanduleac. La Șerbăuți, a renăscut o bibliotecă care se află în incinta Căminului Cultural și el de curând reabilitat. În cadrul acestui proiect dna Grațielă Sanduleac a colaborat foarte bine cu școala de unde a ales elevi care se pricepeau la cusut modele populare. Proiectul a fost început acum un an, iar finalul nu putea fi altul decât unul pe măsura așteptărilor. S-au realizat 10 costume populare în miniatură (aproximativ pentru un copil de 1 an), au fost îmbrăcate 10 păpuși cu care s-a organizat o foarte frumoasă și reușită expoziție. În cadrul programului de la bibliotecă unii elevi alegeau și citeau cărți, iar alții coseau de zor motive populare pe cămăși, catrințe, poale.

Programul manifestării „Măiestrie și tradiții” la Biblioteca Comunală din Șerbăuți, proiectul „Mâini de aur” a continuat cu un spectacol artistic susținut de membrii proiectului. La început, elevii au prezentat o frumoasă șezătoare locală cu cântece și dansuri specifice. Colaboratori ai proiectului „La șezătoare” au fost doamnele prof. Roxana Dragomir, Tatiana Baciuc și Silvia Pauliuc, iar dansurile prezentate de elevii clasei a V-a au fost pregătite de dna învă. Angelica Maciuc. Tot la acest proiect au luat parte și meșteri populari pricepuți în arta cusăturilor: dnele Silvia Maciuc și Elena Iurciuc.

Dna bibliotecară Grațielă Sanduleac a spus că în Șerbăuți sunt oameni frumoși și bogați la suflet. Elevii care s-au implicat în proiect au lăsat calculatorul,

internetul și au cusut costume populare specifice localității. Aici predomină culoarea albastră a cerului senin și verdele ca iarba lunii mai, iar galbenul este așezat alături de culoarea albastră. Au participat copii cu vârstă cuprinsă între 12 și 14 ani. Cei implicați au fost recompensați cu câte o diplomă și un set de cărți (profesori, meșteri populari și elevi). Așa se va păstra tradiția și nu se vor pierde obiceiurile lor. Fiecare membru a venit cu pasiunea sa, cu opțiunea sa, cu talentul său, fără a-l desființa pe celălalt. Trebuie să fim mândri că Dumnezeu ne-a înzestrat cu un har și suntem obligați să ne înțelegem cât mai bine, că așa e frumos și creștinește.

În încheierea programului artistic a urcat pe scenă deja binecunoscutul grup vocal „Nadiia” (Speranța) din Călinești, condus de dna prof. Loredana Mândrișteanu cu cei 9 membri ai săi, care a interpretat un buchet de cântece ucrainene: „Oi, cucireava ia”, „Sumno, sumno”, „Usmiška vesny” etc., iar cireașa de pe tort a fost eleva Mădălina Ioanașciuc cu cântecul ucrainean „La ukrainocika” (Sunt ucraineană).

Proiectul „Mâini de aur” a fost foarte bine ales și gândit și cu acest prilej mulți oameni și-au reînnoit garderoba cu costume populare, de la mic la mare s-au îmbrăcat cu ele. Toate doamnele profesoare împreună cu dna directoare Silvia Boiciuc au fost foarte mândre de ținuta lor. La biserică, mai ales de sărbători creștine, oamenii poartă costume populare, a spus dna directoare.

Acest proiect a avut ca parteneri Primăria comunei Șerbăuți, Biblioteca Bucovinei „I.G.Sbiera” Suceava, Școala Gimnazială din Șerbăuți și Biblioteca Comunală din Șerbăuți. Din partea Bibliotecii Județene Suceava au participat: dl dir. Gabriel Gheorghe Cărăbuș, bibliotecar metodist Mirela Elena Lica, șefa Serviciului Relații cu Publicul, Lăcrămioara Cocuz. Școala a fost reprezentată prin dna dir. Silvia Boiciuc, biserica prin preotul-paroh Cătălin Maxim, iar Biblioteca prin dna Grațielă Sanduleac. Toți aceștia au făcut parte din juriu în frunte cu dl primar Cătălin Sanduleac de la Primăria comunei Șerbăuți.

Merită de menționat cuvântul elevei Marilena Ioana Zuceac rostit în fața Monumentului Eroilor, care a spus printre altele: „Astăzi este o zi mare, plină de încărcătură emoțională și spirituală, la ceas de mare sărbătoare creștină și națională, când îi omagiem pe cei care, de-a lungul veacurilor, cu sacrificii umane și materiale au creat o stare de spirit, un sentiment al eroismului și al dăruirii de sine. Eroii poporului român și ucrainean cu nume cunoscute, dar mai ales necunoscute, unii știuți doar de Dumnezeu, sunt acele personalități care au demonstrat chiar prin sacrificiul suprem că pun interesele comunității sau ale nației mai presus de interese proprii”.

Am fost și eu invitată la această manifestare, la care am participat cu multă plăcere încărcându-mă cu multă energie pozitivă. Toată lauda și stima pentru o asemenea activitate.

Felicia GRIGORAȘ

Este vorba despre două cărți, subțirele ca număr de pagini, dar cu un conținut dens. Autorul lor este un consătean al celui care a fost Ștefan Tcaciuc, domnul Gheorghe Tcaciuc, trăitor în Timișoara.

Cele două cărți au apărut la Editura „Euro-Stampa” din Timișoara în 2008 și 2010, eu ajungând în posesia lor prin amabilitatea nepoatei sale, doamna Marioara Morhan din Dănila.

Din păcate, din discuția telefonică cu dl Gheorghe Tcaciuc nu am aflat foarte multe date biografice.

S-a născut la 2 martie 1927 în satul Dănila, județul Suceava, unde urmează școala generală. A absolvit Liceul „Ștefan cel Mare” din Suceava, apoi a urmat Institutul Politehnic din Timișoara.

A funcționat cel mai mult timp ca inginer la „Electrobanat” Timișoara. A fost profesor de matematică în comuna Teciu Nou și la Liceul din Mehadia.

Așadar, „Mărturia unei Ruine” (titlul este sugestiv) începe așa: „Orice călător care ar pleca pe șoseaua Suceava-Rădăuți, ar ajunge în dreptul satului Dănila și ar poposi puțin la răscrucea dintre un drum de țarină ce vine din sat și coboară spre apa Sucevei și șosea, ar observa, la colțul din strânga al acestei întretăieri de drumuri, o mică ruină, un început de construcție de înălțimea unui adult și

Între „Mărturia unei ruine” și „Ecolul unui strigăt”

peste care s-au depus lichenii, supusă tuturor intemperiilor vremii din decurs de zeci de ani”.

O am în memorie această ruină trecând pe lângă ea de sute de ori, când mă duceam să iau trenul din halta Dănila. Din auzite, lumea spunea că grupul de legionari din Dănila a vrut să ridice acolo un monument, dedicat purtătorilor de cămăși verzi.

Cititorii pot afla din carte, modul cum a decurs ridicarea acestui monument nefinalizat.

Cartea conține multe date interesante despre locuitorii din Dănila, despre momentele tulburi dintr-o anumită perioadă, dar și multe informații interesante.

Ultimul capitol al cărții „Infernul din miezul nopții sfinte” este unul dramatic. Autorul descrie cum mama sa a fost împușcată de doi legionari din Dănila. Iată un citat: „Ușa principală de intrare dinspre gang, pe care nu demult am zăvorât-o, era forțată de cineva. Furios se opinti și Arborel, dar zăvorul nu ceda. Mama sări din pat și se apropie de ușă. Sări și tata și, cu forța de care era capabil, ușa nu putea ceda ... în timp ce părinții se opinteau să oprească intrarea asediatorilor o detunătură de armă spintecă întunericul. De pe cuptor se auzi o bufnitură. S-a tras prin ușă și glonțul nimeri în plin aorta mamei. A urmat un horcăit zgomotos care tulbură tăcerea nopții. Acolo, de pe cuptor, nu-mi dădeam seama ce se

întâmplă jos ... mama, căzută peste pragul de intrare din sufragerie, scotea acele sunete dintr-un gâtlej însângerat când tata o ridică, cu întrebarea aproape șoptită:

– Maria, ce este cu tine?

Pe prag, o baltă de sânge inundă și cămașa de noapte. Stăpânul casei se adresează în lacrimi fratelui.

– Mama voastră a murit. De pe cuptor, am sărit aruncându-mă asupra pieptului însângerat și cu ochii înlăcrimați o imploram:

– Mamă dragă, nu ne părăsi! Fratele plângea în hohote, sărutând-o pe frunte, în timp ce tata, înlăcrimat, dar și cu vâtrarul metalic de lângă sobă în mână, îi aștepta acum pe asediatori” (era 24.XII.1940).

Cea de a doua carte, și anume „Ecolul unui strigăt”, este o mininovelă polițistă.

Iată ce spune autorul la „În loc de prefață”: „Potrivit gravității lor, unele fapte ne supără, altele ne indignează precum cele ce sunt greu de suportat.

Unele însă ne aruncă în prăpastia disperării prin uriașa lor gravitate, dar mai greu de suportat este sentimentul ce ne cuprinde la gândul că nu le-am putut evita, fie prin costul unor suferințe, fie chiar cu prețul vieții”.

Totul începe așa: „Era într-o zi de vară. Ce este mai frumos pentru o familie decât să mai evadeze din banalul freamăt al orașului, undeva în mijlocul naturii, la umbra unei margini de păduri, cu cele două fetițe drăgălașe Melisa, de 3 ani, și Deni, de 5 ani. Cei doi părinți instalează două corturi, unul pentru ei, unul pentru cei doi copii...”.

Dar în prima noapte, din cortul cu cele două fetițe, un om rău o răpește pe Melisa.

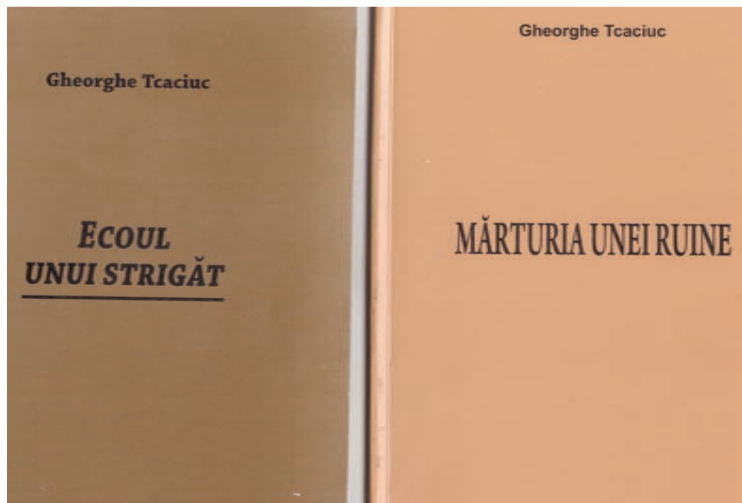
Se declanșează căutarea Melisei. Este descoperită, dar moartă.

Ca un adevărat autor de romane polițiste autorul povestește cum decurge ancheta.

Totul decurge lin, dar alert!

Nu voi dezvălui cititorilor „Curierului ucrainean” finalul cărții, le las lor plăcerea de a citi cartea, de fapt cele două cărți.

Kolea KURELIUK

Bucuriile sunt cu atât mai mari, cu cât vin pe neașteptate. Nu mi-ar fi dat prin cap, măcar o clipă, să mă mai întorc vreodată în Oituz, ca să vizitez școala, unde, cu 51 ani în urmă, am funcționat ca profesoară.

Dar faptul s-a întâmplat sâmbătă, 16 mai. Reveneam ca invitată din partea comunei Oituz, într-o zi de sărbătoare a școlii din localitate. S-au împlinit 150 de ani, de când a fost înființată aici prima școală comunală. Inițiatorul proiectului fusese domnul Gheorghe Oprea, fost director școlar și actualul consilier local, care a reușit să mobilizeze toată suflarea din Oituz, pentru ca evenimentul să se bucure de cadrul festiv cuvenit. Și să-i bucure pe participanți, mai ales pe cei invitați, printre care mă numărăm și eu.

Fusese o zi destul de mohorâtă, afară, dar în ochii fiecăruia dintre cei sosiți, cu acest prilej, strălucea lumina bucuriei, a împlinirii. Fiecare se mândrea în sine că a fost și el pe aici, că a sădit și el în suflute de copii câte o floare, fără de veștejire.

Programul începea chiar cu momentul cel mai emoționant: întâlnirea cu școala, în care ai funcționat. Dar pe cine voi mai reîntâlni? Și câți mă vor mai recunoaște, după atâția ani?!

Copleșită de asemenea gânduri, am trecut în viteză mașinii pe lângă impunătoarea Școală Gimnazială nr. 2, aflată la șosea, grăbindu-mă să ajung la cealaltă, care a fost „a mea”. Surpriza a fost mare, deoarece și Școala nr. 1 este nouă și impunătoare, acum. Presupunând că nu voi mai fi recunoscută, mi-am făcut un pic de curaj, ducând în mână un uriaș buchet de maci portocalii, pe care i-am cules în grădina mea – ofrandă adusă școlii mele! Pentru că nu m-a uitat...

Am fost întâmpinată cum se cuvine de către actualii dascăli și condusă în cancelarie. Aici, cu speranțe firave, am căutat să întâlnesc priviri, care să-mi zâmbescă. Nu a fost decât una, dar a fost. Venea din partea fostei colege Fichioș Silvia, care mă așteptase cu o fotografie alb-negru, făcută cu mine, pe vremuri, în curtea vechii școli, ce era străjuită de uriașii ei duzi. Duzii nu mai există. În locul acela s-a ridicat noua școală. Auzind că i-am pomenit, colega mea m-a consolată urgent: „Pe ei îi plângi? Ai uitat ce chin a fost pe noi, ca să creștem viermii de mătase toată vara?!” Dar nu mai aveam resentimente de niciun fel, căci nostalgia era mai mare. Legate de clădirea cea veche a școlii, mai trăiau amintiri vii. Una dintre ele, cu deosebire, impresionantă. Într-una din săli de clasă, cândva, în ziua de 11 octombrie 1929, s-a născut marea Doamnă a Teatrului Olga Tudorache. Aceasta am auzit-o chiar din gura dumneaei, când am căutat-o în culise, să-i ofer un buchet de flori (Era la sfârșitul spectacolului prezentat la Onești, în anul 1977, cu piesa „Efectul razelor gamma asupra ane-

ZIUA ÎN CARE A FOST SERBATĂ EDUCAȚIA

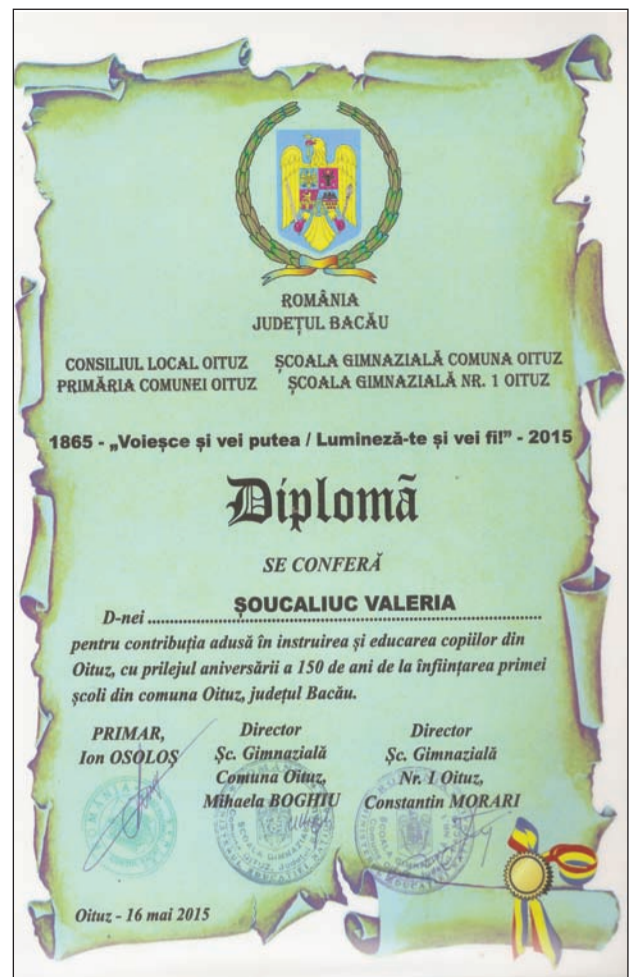
monelor” de Paul Zindel. Doamna Olga l-a primit cu lacrimi în ochi. Spusese că ar fi preferat ca buchetul să-i fi fost oferit pe scenă, chiar din partea oficialităților, că doar se afla în locurile natale. Atunci, am aflat că provine din părțile locului. Din păcate, nimeni din cei din sală nu cunoștea, pe atunci, acest frumos amănunt).

A venit momentul al doilea în desfășurarea manifestării. Ne-am deplasat cu toții la Căminul Cultural, pentru partea oficială, aflată sub frumoasa deviză a lui C. A. Rosetti, inscripționată pe perete: „Voeșce și vei putea. Luminează-te și vei fi!” Aici, au fost audiate alocuțiuni din partea autorităților locale și din partea Inspectoratului Școlar Județean Bacău. Li s-a dat cuvântul și invitaților. Cu acest prilej, am descoperit că sunt mult mai mulți foști colegi în sală, pe care îi cunoscusem, chiar dacă erau încadrați la cealaltă școală. Aceștia erau așa-numiții „colegi de navetă”. Mai toți am făcut navetă, dar nimeni nu s-a plâns. Oneștiul era la mai puțin de 15 km.

Cum era fîresc, pe mine m-a impresionat cuvântul celei mai bune prietene de-ale mele, Maria Bulucea, cu care nu am fost colegă, ea fiind cu câțiva ani mai tânără. În Oituz, și-a început cariera didactică, unde a funcționat patru ani. A lăsat urme frumoase, căci școala cea nouă s-a construit pe timpul când a fost și directoare. A mărturisit că a plecat spre Bacău, cu lacrimi în suflet, dar a trebuit să-și urmeze soțul. După Bacău, a fost Brașovul, orașul natal, iar, de 10 ani, Statele Unite ale Americii. De acolo a venit la întâlnirea cu prima școală. Și a fost foarte fericită că s-a putut.

Au fost și absenți, din varii motive. Pentru ei, am suferit noi, în primul rând, căci am fost privați de această ocazie unică de a ne revedea. Ei nu au cum să bănuiască ce au pierdut. Am suferit și pentru cei care nu mai sunt printre cei vii. Atâtea nume au fost pomenite în cadrul parastasului, organizat întru memoria lor. Sufletul meu a vibrat mai ales la pomenirea mai tinerilor mei colegi, soții Vasilică și Lucreția Vrânceanu.

A urmat momentul emoționant al acordării diplomelor pentru toți invitații. S-a produs și acum un moment deosebit, care m-a emoționat profund. De locul meu, s-a apropiat o doamnă, care mi s-a adresat cu cuvintele: „Sărut mâna, doamnă dirigin-

tă! Poate că nu vă mai amintiți de mine, căci mi-ați fost profesoară doar în clasa a V-a, de limba rusă și limba română. Rusa mi-a plăcut, și acum țin minte multe propoziții. Chiar și versuri...” Observând că sunt mirată și emoționată, a stăruit cu alte amănunte: „Mă numesc Sterpu Matilda și am 62 ani. Am și greutăți, că am 7 copii, dar mă țin veselă. Ceea ce mă ține poate fi spus în trei cuvinte: credința, munca și cântul. Am 7 copii, dintre care trei sunt preoți; sunt coafeză și mai cânt în corul bisericii” (Mă gândesc și acum cum ar fi arătat această întâlnire, pentru mine, fără un asemenea moment).

Ca amintirile din timpurile noastre să fie întregite, cele două școli ne-au delectat cu un frumos program artistic, pregătit de actualii copii ai Oituzului.

Ziua s-a sfârșit la restaurant, unde noi am depănat amintiri și, se înțelege, ne-am îmbogățit cu multe numere de telefon și adrese noi, majoritatea dintre ele fiind electronice.

Se cuvine să termin cu o adâncă plecaciune în fața inițiatorilor și a tuturor aceluia care au făcut să fie realizabilă o idee frumoasă, nobilă și ziditoare. Cinste și recunoștință lor!

Valeria ȘOUCALIUC

La mulți ani, sărbătoriiilor din luna iunie!

- ◆ Cureleac Vasile, profesor dr., s-a născut la 1 iunie 1969.
- ◆ Dorosh Liudmyla, redactor al revistei „Clopoțelul”, s-a născut la 2 iunie 1978.
- ◆ Ardelean Ioan, profesor dr. și președintele filialei Cluj-Napoca a UUR, s-a născut la 4 iunie 1942.
- ◆ Traista Mihai, redactor al revistei „Naș holos” și scriitor, s-a născut la 15 iunie 1965.
- ◆ Manolache Daniela, fost redactor al revistei

„Curierul ucrainean”, actualmente angajată a Departamentului pentru Relații Interetnice, s-a născut la 16 iunie 1962.

- ◆ Șoiman Petru-Ștefan, instructor de dans, s-a născut la 17 iunie 1988.
- ◆ Lupșac Ioan-Ostap, preot, s-a născut la 19 iunie 1971.
- ◆ Colotelo Dumitru, preot, profesor dr., s-a născut la 21 iunie 1950.
- ◆ Grigoraș Felicia, corespondent al revistei „Curierul ucrainean”, s-a născut la 26 iunie 1951.
- ◆ Chideșciuc Ioan, profesor și corespondent al revistei „Curierul ucrainean”, s-a născut la 28 iunie 1945.

NICI UN COPIL ÎN LACRIMI

Uniunea Ucrainenilor din România (UUR) – filiala Suceava, cu sprijinul Primăriei Suceava, al Clubului Sportiv „Ariadna” și al Centrului Cultural Bucovina – Centrul pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale, a organizat sâmbătă, 30 mai a.c., în întâmpinarea Zilei Internaționale a Copilului, la Centrul Cultural Bucovina, un concurs de creație plastică, interpretare muzicală și șah cu genericul „Nici un copil în lacrimi”, ediția a III-a.

„Prin acest concurs – așa cum a subliniat la deschiderea manifestării Borel Ștefan Petrușcu, președintele UUR, filiala Suceava – copiii ucraineni din România trimit solie de pace către cei ce pot decide, pentru ca situația din Ucraina să se normalizeze. Copiii rămân orfani sau mor fără a avea vreo vină. E trist ce se întâmplă acolo. Suntem alături de cei din Ucraina și sperăm că răul va înceta. Ne bucurăm în același timp că ai noștri copii

au parte de pace. Ca președinte al UUR-filiala Suceava sprijin toate activitățile cu și pentru copii. Consider că ei pot aduce schimbarea în bine pe care o tot așteptăm”.

Concursul de șah s-a desfășurat la parterul imobilului, iar la etaj s-a amenajat spațiul pentru secțiunea de creație plastică și pentru cea de interpretare muzicală. Au participat copii din Bălcăuți, Negostina, Șerbăuți, Brodina și Moldovița.

La finalul manifestării a cântat grupul de copii „Ladonky” din Kiev. Micii artiști au interpretat cântece din folclorul ucrainean, dar și cântece de primăvară. Programul a fost interactiv, copiii din sală fiind implicați în activitatea celor de pe scenă. Pe lângă darul muzical oferit, oaspeții din Ucraina au dăruit copiilor-spectatori reviste, păpușele de prins în piept și piataci, păpușele conținând 5 copeici-simbol al belșugului. Numele grupului vine de la zeița Lada, divinitate feminină în mitologia slavă. Ea apare ca o zeiță a iubirii și a verii, a recoltelor de vară și de toamnă, protectoarea cuplurilor de îndrăgostiți, a căsătoriei și a familiilor, a tuturor femeilor și a copiilor. Ca etimologie, *lad* înseamnă

„armonie”, „bună înțelegere”, „ordine”, iar *ladnyi* înseamnă „grațios”, „drăgălaș”, „frumos”, „drăguț”. Acesta este și mesajul pe care-l poartă prin lume copiii grupului „Ladonky”.

Toți copiii prezenți la activitate au primit pachete cu dulciuri din partea UUR.

Lăcrămioara GRIGORCIUC

În Rădăuți, sportul unește oameni din diferite etnii

„Bucuria omului este omul. Între ei se înfiripă prietenia care umple cel mai întins deșert al sufletului nostru”

Jacques Benigne Bossuet

Începând de vineri, 5 iunie, și până duminică, 7 iunie, municipiul Rădăuți a găzduit două evenimente din ramura luptelor greco-romane. Primul a însemnat lansarea volumului „Ștefan Rusu – sportiv de legendă”, autor fiind Gheorghe Schipor. Alături de multiplu campion olimpic, mondial și european, Ștefan Rusu, la Rădăuți au fost prezenți reprezentanți ai Federației Române de Lupte, antrenorii emeriti Virgil Gherasim, Mircea Covătaru și Ilie Munteanu, foști sportivi de performanță, precum și personalități locale. În celelalte două zile, s-a desfășurat prima ediție a Cupei Bucovinei la lupte greco-romane, pentru copii, cadeți și juniori. Au participat peste 150 de sportivi de la cluburi din Bacău, Botoșani, Piatra Neamț, Satu Mare, Timișoara, Republica Moldova, cât și lotul național de cadeți. Organizatorii competiției au fost A.C.S. Star Rădăuți, Direcția Județeană pentru Tineret și Sport Suceava, împreună cu Asociația Partida Romilor „Pro Europa”, prin managerul Florentina Rotariu. La aceste evenimente au fost invitați și reprezentanții comunității ucrainene, deoarece, o veche și frumoasă prietenie s-

alegat încă din anii tinereții, între maestrul Ștefan Rusu și domnul Vasile Pascariu, președintele organizației municipale a UUR- Rădăuți, atunci când amândoi „luptau” pentru același club: Mobila Rădăuți (redenumit, mai târziu, Metalul Rădăuți).

„Noi, bucovinenii, am dat întotdeauna dovadă de bună conviețuire. Nu a contat nicidecum originea etnică, iar spiritul sportiv a creat legături de suflet de nezdruccinat. Este de fericit prietenul meu Ștefan Rusu pentru modul în care muncește și susține tinerii și copiii de origine rromă. Am gândit și un parteneriat între organizațiile noastre municipale având în vedere că Rădăuțiul este o localitate cu un bine conturat caracter multicultural”, ne-a declarat domnul Vasile Pascariu.

Ucrainenii le-au dăruit tuturor celor prezenți, vineri, 5 iunie, la întâlnirea artistică de... seară, prin dansatorii ansamblului „Nadiia Zamku (Speranța Cetății)” din Siret (instructor Bogdan Popovici), un colaj de dansuri ucrainene, rusești, poloneze, germane, evreiești și latino. Au urmat, a doua zi, întrecerile sportive, deoarece, știut este faptul încă de la latini, că o minte sănătoasă se găsește într-un corp sănătos.

Mihai MIHĂIESCU ANIUK

Foto: Ostap Serdenciuc
Andrei Juravle

De la stânga la dreapta: Tibu Arcip – luptător rădăuțean din prima generație; Rusu Ștefan – multiplu campion european, mondial și olimpic; Gherasim Virgil – antrenorul emerit al lui Rusu Ștefan; Covătaru Mircea – antrenor emerit, luptător rădăuțean din prima generație; Pascariu Vasile – luptător rădăuțean din prima generație, antrenor, președintele organizației municipale a UUR-Rădăuți; Zegrea Aurelian – luptător rădăuțean din prima generație; Văcăreanu Aurel – luptător rădăuțean din prima generație; Pesclevei Marin – vicepreședintele organizației municipale a UUR-Rădăuți.

Ansamblul „Nadiia Zamku” („Speranța Cetății”) din Siret (instructor Gogdan Popovici)

**Ediția a VIII-a
21-23 mai 2015
Cluj-Napoca
România**

În perioada 21-23 mai 2015, la Cluj-Napoca, a avut loc cea de-a VIII-a ediție a Simpozionului Internațional „Zilele culturii slave”. Evenimentul, organizat de Departamentul de limbi și literaturi slave al Facultății de Litere din cadrul Universității „Babeș-Bolyai”, în parteneriat și cu sprijinul financiar al Uniunii Ucrainenilor din România – filiala Cluj, în colaborare cu Centrul cultural rus al UBB, având ca partener media TVR Cluj, a inclus următoarele momente: Simpozionul internațional „Dialogul slaviștilor la începutul secolului al XXI-lea”, numeroase și diverse manifestări cultural-artistice și o excursie în împrejurimile Clujului.

Cuvintele de salut, rostite în deschiderea simpozionului de dl prodecan al Facultății de Litere, conf. univ. dr. Dorin-Ioan Chira și de directorul Departamentului de limbi și literaturi slave, dna lector univ. dr. Katalin Balázs, au fost primite cu aplauze de către cercetătorii și cadrele didactice ale universităților din Ucraina, Ungaria, Polonia, Georgia, Kazahstan, Slovacia, Rusia și România și de publicul prezent. De asemenea, a fost prezentat cel de-al patrulea număr al volumului „Dialogul slaviștilor la începutul secolului al XXI-lea” (nr. 1/2015, apărut la Editura Casa Cărții de Știință din Cluj-Napoca, 440 p.). Lucrarea a văzut lumina tiparului cu sprijinul financiar al Uniunii Ucrainenilor din România, avându-i ca editori pe Ioan Herbil și Katalin Balázs, iar ca referenți științifici pe prof. univ. dr. Liudmyla Tkaci (Universitatea „Iuri Fedkovyci”, Cernăuți, Ucraina) și pe prof. univ. dr. Marius I. Oros (Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca, România).

În cadrul secțiunii plenary a simpozionului, patru lingviști renumiți au susținut următoarele comunicări: Венгерские и сербские источники древнерусской «Повести о убиении Батыя» – Андраш Золтан (Венгрия); Scrierea la slavi –

Onufrie Vințeler (România); Вариантность украинского литературного языка в конце XIX – начале XX века и современная рецепция этого социокультурного явления – Людмила Ткач (Украина); Despre relațiile lingvistice slavo-române – Marius Ilie Oros (România) și Criteriile delimitării cuvintelor provenite din ucraineană în limba română – Ion Robciuc (România).

CLUJ-NAPOCA: „ZILELE CULTURII SLAVE” LA CEA DE-A VIII-A EDIȚIE

A urmat susținerea comunicărilor simpozionului (pe parcursul zilelor de 21 și 22 mai) în cadrul următoarelor secțiuni: „Lingvistică”, „Literatură și cultură”, „Literatură”, „Lingvistică. Teoria și practica traducerii” și „Dialog intercultural”. Prezentăm titlurile comunicărilor, în forma apariției lor în programul simpozionului: ► la secțiunea „Lingvistică”: К истории марамороских обителей в угорской Руси (письмо Е. Сабова А. Кралицкому) – Марианна Лявинец (Венгрия); Фразеологический фонд языка произведений Сидора Воробкевича – Наталия Шатилова (Украина); Językowy obraz chciwości we współczesnej polszczyźnie – Dorota Filar (Polska); Элементы славянской демонологии в украинской и польской фразеологии – Ирина Чибор (Украина); Traducerea numelor proprii – Mața Andreici (România); Семантические модели (на материале номинации женщин по профессии и роду занятий в русском и польском социолектах) – Густав Михал Акартель (Польша); Синтаксические особенности литературно-критических работ и лекций Николая Зерова – Алла Агафонова (Украина); Тактильные средства коммуникации в текстах буковинских драматургов – Иванна Струк (Украина); Wpaść w euforie, poraść w depresję ...польские и словацкие глаголы движения в роли метафорических названий чувств и эмоциональных состояний – Божена Котула (Словакия); Автомобильные ценности в русской и китайской картинах мира (на материале рекламных слоганов) – Наталия Данилевская, Нин Вань (Россия); Badania statystyczne nad błędami językowymi uczących się języka polskiego na Ukrainie – Jerzy Kowalewski (Polska); Метафоризация украинских религиозных лексем как фактор создания нерелигиозных значений (на лексикографическом материале) – Альбина Ковтун (Украина); Прямопобудительные конструкции с неспециализированными формами побуждения – Лариса Маркуляк (Украина); Категория интенсивности как семантическая категория в русском языке – Майя Гураль (Украина); Функции метатекстовых конструкций в тексте – Елена Кульбабская (Украина); Художественно-экспрессивный эффект собственных имен в некоторых произведениях А.С. Пушкина – Maria Andrei (Румыния); Румунізм в говірках української мови – Ніколетта Головач (Україна); Метафора й жаргонна лексика української мови – Тетяна

Гуцуляк (Україна); Семантические признаки в определениях умственного и психического состояния человека (на примере русского и польского языков) – Мачей Вальчак (Польша); Распространитель в семантико-синтаксической структуре предложения – Алексей Воробец (Украина); Явная и скрытая библейская фразеология в языках карпатского ареала – Оксана Ковач (Венгрия); Мадяризм у „Словарі чужих

слів” (1910) З. Кузелі та М. Чайковського – Ольга Кацімон (Україна); Употребление дательного самостоятельного в Зографском Евангелии – Иштван Пожгаи (Венгрия); Функционально-целевые параметры коммуникативной интенции как лингвистической категории – Светлана Шабат-Савка (Украина); Вплив діалектного середовища на мовлення української інтелігенції кінця XIX – початку XX ст. – Інна Черкез

(Україна); Неделимые словосочетания как единицы номинации – Оксана Максимюк (Украина); Метатаксичні співвідношення різноструктурних синтаксичних одиниць – Лара Кучурян (Україна); Роль повторов в идеостиле М. Горького – Ольга Дашенко (Украина) și Особенности реализации концепта «смех» в современной украинской прозе, поэзии, драматургии начала XXI века – Інна Данилюк (Украина); ► la secțiunea „Literatură și cultură”: Украинский библейский роман: историко-литературный аспект – Владимир Антофийчук (Украина); О „дружинă” а інтелепților din Rusia veacului al XVII-lea – Leonte Ivanov (România); „Романтический бунтарь” в поисках гармонии (на материале поэзии М. Эминеску и М.Ю. Лермонтова) – Михаела Морару (Румыния); Український і румунський поліметричний вірш у творах поетів-романтиків – Кристинія Паладян (Україна); „Другие берега”, или „говори, память!” Иосиф Бродский – поэт-билингв? – Марина Врачу (Румыния); Эволюция мысли путешествующего дворянина (по роману А.Н. Радищева «Путешествие из Петербурга в Москву») – Рамель Гафаров (Россия); Despre limitele reprezentării în memorialistică. Dostoievski, Tolstoi și Soljenițan – personaje ale unor scrieri subiective – Cecilia Maticiu (România); Пейзажная интродукция как текстотворная доминанта текстов малой прозы писателей Буковины конца XIX – начала XX века – Ирина Антофийчук (Украина); Teme și perspective de abordare în proza scurtă a lui Cinghiz Aitmatov – Marta-Teodora Boboc (România); Simplism matematic și complexitate nondefinibilă în romanul „Noi” de Evgheni Zamiatin – Delia Doina Mihalache (România); Гибридизация жанров в современной украинской прозе – Светлана Подопрігора (Украина); Америка на поэтиче-

Ioan HERBIL

(Continuare în pagina a 12-a)

CLUJ-NAPOCA: „ZILELE CULTURII SLAVE” LA CEA DE-A VIII-A EDIȚIE

(Urmare din pagina a 11-a)

ской карте А. Ладинского – Анна Арустамова (Россия); „Левый” експеримент в украинской литературе или реализация идеи „ультра-ячества” – Оксана Филатова (Украина) și Неко-торые аспекты генезиса грузинской литературной сказки – Нестан Кутивадзе (Грузия). ► la secțiunea „Literatură”: Литературно-ономастический анализ драматических произведений Ивана Котляревского – Виктория Лебович (Венгрия); Elemente de intertextualitate în opera lui N. V. Gogol – Mihaela Herbil (România); „Ландшафт” як моделюючий критерій в українській прозі „fin de siècle”: антропологічний аспект – Світлана Кирилук (Україна); Ідея створення антології творів української літератури в перекладі угорською – Елизавета Барань (Україна); Intertextualitatea în romanul Doctor Jivago de Boris Pasternak – Diana Tetean (România); Концептосфера „цвет” в романе „Левкиппа и Клитофонт” Ахилла Татия – Инесса Макар (Украина); Фоника ранней поэзии Б. Лепкого (1890-1899 гг.) – Роман Пазюк (Украина); Ludowe pieśni serbskie w „Prelekcjach paryskich” Adama Mickiewicza – Anna Musiał (România/Polonia); Тенденции мифопоэтического моделирования в «женском» мистическом любовном романе первого десятилетия XXI века в Украине – Андрей Гурдуз (Украина); Хорические размеры в творчестве поэтов Западной Украины 90-х годов XIX века – Оксана Любимова (Украина); Лингвостилистический анализ грузинского перевода романа М.А. Шолохова „Тихий Дон” – Манана Микадзе (Грузия); Переосмысление сакрального контекста евангельских структур в современной литературе – Александра Кузнецова (Украина) și Антиколоніальні драми В. Шевчука («Птахи з невидимого острова», «Панна квітів», «Брама смертельної тіні») – Ніна Козачук (Україна); ► la secțiunea „Lingvistică. Teoria și practica traducerii”: Выбранные проблемы семантической адаптации заимствований (на примере русского и польского языков) – Татьяна Квятковска (Польша); Антропометричность как номинационная доминанта в ботанической лексике (на материале диалектной лексики) – Інна Горофянюк (Україна); Traducerea – artă, vocație, profesionalism – Sanda Misirianțu (România); Note asupra cliticelor în limbile slave și în română – Daiana Cuibus (România); Перевод религиозных текстов: теоретические основы – Татьяна Новикова (Украина); Terminologie culinară într-un grai ucrainean din România (pe materialul graiului ucrainean al localității Rusova – Maramureș) – Cristina Silaghi (România); Lexicul și competența comunicativă – Katalin Balázs (România); Принципы организации межчастеречного лексико-семантического поля пространства в украинском языке – Елена Кардашук (Украина); Elemente lexicale de origine slavă în graiul localității Cricău, jud. Alba – Adrian Chircu (România); Aspecte privind întemeierea și numirea unor localități din Maramureș – Ioan Herbil (România); Entopice de origine slavă din structura lexicală a microtoponimelor maghiare din zona Ciucului – Magdolna Csomortáni (România); Contribuția lui Vasile Frățilă la dezvoltarea slavisticii românești – Maria Aldea (România); Influențe latine și slave în

evoluția flexiunii substantivului din limba română contemporană – Cipriana-Elena Peica (România); Територіально маркована лексика української мови в перекладних словниках XIX – початку XX ст. – Мар’яна Яремій (Україна) și Одно-сложные предложения как синтаксические доминанты в поэзии Лины Костенко – Любовь Рабанюк (Украина); ► la secțiunea „Dialog intercultural”: Идеологические и политические факторы развития теоретического украинского и румынского языкознания в XX в. – Сергей Лучканин (Украина); Comunitatea lingvistică poloneză din Marea Britanie – Dorin-Ioan Chira (România); Названия ячменной каши в буковин-

ских говорах Украины и Румынии – Людмила Борис (Украина); «Російські науковці й творчі працівники про події, пов’язані з Україною, і російсько-українські відносини (на матеріалі «Літературної газети», Журналу «Москва», радіо «Свобода» та ін. мас-медіа)» – Михайло Кондор (Україна); Слово „хлеб” в произведениях буковинских писателей конца XIX – начала XX ст. – Наталья Руснак (Украина); «Где начинается родина?» – духовное наследие румынского-трансильванского военнопленного Первой мировой войны – Юдит Барталиш (Румыния); Creația literară a lui Ivan Șmuleac – imaginea sentimentală a satului său natal – Lunca la Tisa – Ioan Semeniuc (România); Рефлексия персидской лингвистической мысли в трудах восточнославянских языковедов – Юрий Шевченко (Украина); Тюрко-славянское взаимодействие в Евразии – Сагинтай Бердагулова (Казахстан); Культура речи в духовном мире личности человека – Михаил Крамар (România); Scurtă istorie a toponimului „Moscova” – Emil Dumitru (România); Названия украшений в свадебной обрядности северной Буковины – Юлия Руснак (Украина) și Portul popular de pe valea Siretului (raionul Storojineț, regiunea Cernăuți, Ucraina) – Diana Kibak (Ucraina).

Multitudinea și varietatea temelor abordate pe parcursul celor două zile au generat numeroase discuții în cadrul secțiunilor, provocând dezbateri legate de cercetarea limbilor, literaturilor și culturilor slave. Cu siguranță, publicarea în volum a acestor comunicări va constitui o semnificativă contribuție în ceea ce privește studiile de slavistică.

Ca la fiecare ediție a „Zilelor culturii slave”, și anul acesta, evenimentele cultural-arstifice au încântat audiența. Astfel, în după-amiaza zilei de 22

mai, pe scena amfiteatrului „Mihai Eminescu” (Facultatea de Litere) a avut loc punerea în scenă a piesei «Свадьба» („Nunta”) de A.P. Cehov, în interpretarea studenților Departamentului de limbi și literaturi slave, sub coordonarea dnei conf. dr. Diana Tetean. Reprezentația a fost un real succes, în rolurile principale evoluând: Raluca Bălu, Ștefana Bolog, Mădălina Borzasi, Oana Chiffa, Elena Chilari, Alina Irina Gligan, Bianca Manase, Mona Mârza, Cristina Olișevski, Zina Petrov, Ioana Popa, Liviu Romaniuc și Iulia Rus.

Manifestările cultural-arstifice au continuat cu mai multe momente organizate de Centrul Cultural Rus al UBB, condus de dna lector dr. Judit Bartalis. Astfel, la Muzeul etnografic al Transilvaniei din Cluj-Napoca, a avut loc expoziția de pictură „Etnografia”, unde au expus cunoscuții artiști, Anastasia Vdovkina și András Egri. A urmat un recital de poezie rusă, în interpretarea binecunoscutului actor și om de televiziune, Attila Karen Sebesi. Seara s-a încheiat cu un moment muzical de excepție al ansamblului „Voci transilvane”, ai cărui membri, sub bagheta dirijorului Adrian Corojan, au interpretat cântece din repertoriul românesc, vechi

slav, ucrainean, rus, sârb, polonez și slovac.

În cea de-a treia zi a manifestării, dedicată excursiei, oaspeții noștri au vizitat capitala istorică și spirituală a neamului românesc, Alba Iulia (atestat sub acest nume în anul 1199). Cei prezenți au putut afla că: pe locul actual al cetății medievale era situat, în antichitate, o fortificație dacică (Apoulon), iar mai apoi, prin efortul soldaților Legiunii a XIII-a Gemina a fost ridicat castrul roman Apulum; între anii 1541-1711, Bălgradul (în limba slavonă: „Cetatea albă”) era reședința principilor Transilvaniei; între 1600-1601, a fost reședința primului unificator al Moldovei, Transilvaniei și a Țării Românești, Mihai Viteazul; la 1 decembrie 1918, a fost locul de desfășurare a Marii Adunări Naționale și înfăptuirea unirii Transilvaniei și a Banatului cu Țara Românească, iar în 1922, a avut loc încoronarea regilor României, Ferdinand I și Maria. Preț de câteva ore, pe urmele lăsate de către daci și romani, câțiva slaveanofili au admirat priceperea și sentimentul conservator al înaintașilor, dar, în același timp, și spiritul inovator al poporului român.

Aducem mulțumiri conducerii Uniunii Ucrainenilor din România, dlui președinte Ștefan Buciuta, dlui Ion Robciuc – președintele Comisiei de Cultură și dlui Ioan Ardelean – președintele filialei Cluj a UUR, pentru sprijinul financiar acordat în organizarea și desfășurarea evenimentului, nădăjduind că vor fi alături de noi și la cea de-a IX-a ediție a „Zilelor culturii slave”. Îi felicităm pe organizatori, lector dr. Katalin Balázs, lector dr. Judit Bartalis și lector dr. Mihaela Herbil, dorindu-le succes în organizarea următoarelor evenimente științifico-culturale de o asemenea anvergură.

COMPLIMENTUL

Motto:

„O zi în care nu ai răs este o zi pierdută”

Charlie Chaplin

După o iarnă prelungită și un aprilie capricios cum a fost anul acesta, lunile mai-iunie par cele mai frumoase atât pentru cei cărora le place în mod deosebit acest anotimp, cât și pentru toți ceilalți. Într-adevăr, acest anotimp, cu explozia sa de verdeață și paleta largă de culori datorită multitudinii de flori ce împânzesc natura, face ca toți să se bucure din plin de această perioadă a anului. Pentru mulți acest anotimp este legat și de anumite momente plăcute ale vieții, romantice, de neuitat. Pentru mine el este legat de amintirea unei întâmplări amuzante și de asta vă veți convinge și dumneavoastră după ce veți citi cele ce urmează.

Cu mulți ani în urmă, încă în perioada de tristă amintire a regimului totalitar, într-o frumoasă zi de iunie, făcusem o vizită unchiului meu – frate cu tata – Zenovie Oneșciuc, care locuia în același oraș cu noi, adică la Gura Humorului. El avea o casă frumoasă (proprietate personală) înconjurată de o curte mare și o livadă cu pomi fructiferi. Deși era de profesie medic veterinar – profesiune pe care a practicat-o toată viața – avea și alte preocupări legate îndeosebi de pasiunea pentru pictură și fotografiere (specifică tuturor celor din familia Oneșciuc), dar și un mare hobby – plăcerea de a cultiva flori. Acestei preocupări îi acorda, îndeosebi după pensionare, foarte mult timp, combinând totul și cu o intensă activitate de cercetare. Făcea experiențe, încrucișări, ținea legătura cu alți specialiști în domeniu din țară – mulți fiind din Iași – cu care făcea schimb de experiență, de semințe, bulbi, răsaduri. Datorită acestei activități, toată curtea era plină de flori de diferite specii, multe exotice. De remarcat este faptul că, în acea perioadă, era singurul din oraș care avea în curte și lalele negre, ceea ce era o noutate și un motiv de admirație pentru locuitorii acestui oraș. Florile erau de așa

natură, încât înfloreau pe tot parcursul anului, începând din primăvara timpurie și până toamna târziu, de multe ori până la prima zăpadă. În toată curtea puteau fi văzute foarte multe flori diferite, începând cu cele de primăvară (ghiocei, brândușe, primule, zambile, narcise), continuând cu cele de vară, îndeosebi multe soiuri de trandafiri, gladiole, până la cele de toamnă – diferite crizanteme și altele. Toate acestea, covorul multicolor combinat cu

miresma îmbătătoare a florilor constituiau o minigrădină botanică sui-generis, pe atunci unică în acest oraș, motiv de nespuse mândrie pentru unchiul meu. Despre existența acestei „grădini botanice” numite așa mai în glumă, mai în serios de locuitorii orașului se răspândise vestea și mulți dintre ei, plimbându-se pe strada unde se afla locuința, veneau să o admire și, totodată, să laude activitatea unchiului, ceea ce îl bucura nespuse de mult.

Așadar, în acea frumoasă zi de iunie, mă aflam și eu acolo, stăteam de vorbă cu unchiul, având de gând să fotografiez cu film diapozitiv color unele flori. La un moment dat, dinspre stradă s-a apropiat de poartă o doamnă cunoscută, deoarece era soția unui nomenclaturist cu funcție importantă în oraș. Bazat pe acest fapt, ea se considera a fi o persoană de vază a orașului, era plină de sine și în relațiile cu oamenii manifesta o atitudine distantă. Acest fapt era cu atât mai contrastant, deoarece în oraș se știa că în realitate ea avea un grad de cultură foarte redus, datorită cărui fapt mulți dintre cetățenii orașului chiar o disprețuiau. Apropiindu-se, cu o expresie oficială și pe un ton adecvat acestei expresii (căci probabil, din obișnuință, considera că așa i se cuvine soției unui important nomenclaturist) ea se adresă unchiului cu următoarea frază rămasă memorabilă: „Vai, domnule doctor, ce flori frumoase aveți aici, este o încântare să le privești, totul parcă este o adevărată grădină zoologică”(!). Deși ea a spus asta foarte clar, mie aproape că nu-mi venea să-mi cred urechilor, dar am conștientizat realitatea atunci când unchiul (având un accentuat simț al umorului), pe un ton natural și cât mai serios cu putință, îi spuse: „Aveți dreptate, doamnă, numai dumneavoastră mai lipsiți aici, ca grădina să fie completă”, după care, discret și complice, îmi făcu semn cu ochiul. Ce a urmat merita a fi văzut. Nesesizând înșelesul subtil al răspunsului, „doamna” renunță la aerul distant afișat până atunci, zâmbi larg și toată fața i se lumină, trădând o imensă bucurie lăuntrică. Rămase astfel câteva clipe savurând, probabil, importanța momentului, după care, subliniind în modul cel mai convingător posibil (așa credea ea) faptul că se simte foarte flatată și mai ales onorată de complimentul unchiului, după ce a mai schimbat câteva cuvinte, se îndepărtă mai mult ca sigur măgulită, dacă nu cumva chiar fericită.

În tot acest timp, noi ne străduiam să rămânem serioși, căci abia ne puteam stăpâni râsul. Abia după ce ea se îndepărtă îndeajuns ca să nu ne audă, am dat frâu liber râsului, un răs pe care parcă îl mai

aud și acum. După ce ne-am saturat de răs, amuzându-ne copios pe seama acelei persoane, unchiul oftă și zise: „Mare-i grădina lui Dumnezeu!”.

Deși întâmplarea a avut loc cu mulți ani în urmă, caracterizând atunci o anumită societate, mentalitate și un grad de incultură specific multor persoane din care unele aveau și funcții de conducere, afirmația de mai sus este foarte reală, valabilă și în zilele noastre, ce-i drept, referindu-se la alți protagoniști din generațiile actuale, proveniți din medii diferite și având, de asemenea, diverse funcții în societate. Elocventă și actuală în această privință este afirmația academicianului Grigore Moisil, mare matematician, profesor la Universitatea din București, făcută cândva în fața studenților săi: „Când vedem oameni mergând pe stradă, totul pare normal, dar, dacă am pătrunde în mintea fiecăruia, ne-am îngrozi”. Trist, dar adevărat și de asta ne putem convinge și în zilele noastre și, pentru că tot am pomenit mai înainte de academicianul Grigore Moisil, închei cu un citat al său care are multe subînțelesuri: „Legile țării nu interzic nimănui să fie imbecil”. No comment.

Iarema ONEȘCIUC

CIREȘAR ȘI CIREȘARI

Cireșar e luna de naștere a cireșarilor.

Iunie – un trenuleț furișat pe sub farmec de cuvinte, pentru toți copiii planetei numite Pământ.

Tot privind sub streșini copilul exclamă: Mami, uite rândunica!

Sperietoarea la datorie, cocoșată, pe post de animatoare pentru grauri, într-un cireș.

Un puf de păpădie face expolzie cu aspect de galaxie, după o scurtă hârjoană cu un pui de vânt.

Dreptul bunicului e și dreptul unei damigene, acela de a rămâne, după cules - în așteptare - plocon adus într-un coș lunii lui Cireșar.

Popas al obrazului de mamă, lângă năsucul copilașului adormit în brațe, în timpul plimbării pe sub o mireasmă de tei înfloriți. Cât de lin și de răzleț este momentul acesta de odihnă activă!

„Casa melcului”, după o împerechere cu „casa melcioaicei” – nici gând unde vor locui urmașii... Nici pomeneală de vreun contract pentru „prima casă”!

Un funigel pus pe lucru. O clipă legată de prispa casei... Prima prașilă poate să mai aștepte, în câmp!

Sacrilegiu amuzant, reverență întârziată... Un băiețel primind din mâna mamei sale trofeul reprezentat de o îngețată pe băț.

O amintire din iarnă - omul de zăpadă!... În loc de măturoi, le-a cerut copiilor un aspirator de fulgi.

Zmeul din copilăria noastră este încă activ: urcă – plic în zbor multicolor – pe

adresa „vămile văzduhului”.

Toate florile din rond se recunosc pe ele însele, așa cum se recunosc și se împrietenesc la cataramă copiii, în interioarele spațiilor de joc și joacă.

Doi gugustiuci puși pe giugiuleală. Vine întrebarea nepoțelului Nedumerică: Dacă mai vine un gugustiuc - nu-i așa, mami? Vor face o piramidă ca la Circ!

Ploaia care spală oblic morcovii de pe marginile drumurilor naționale, ca să-i ronțăiască puii de iepure, când vor fi prigonii de secerătorile holdelor de păioase.

Sufletul unei povești Zen - spuse unui copil... Ce farmec are gustul mării literaturi!

Două trotinete întrecându-se pe o pistă pentru bicicliști. Exces de viteză tânără, inocență competitivă!

Așezate între două tăceri, somnul a două fete gemene, într-un pățuc-cărucior parcat pe o alee din parc.

Libelule, în zbor deasupra lacului, deschid pofta copiilor pentru o plimbare cu barca.

Zmeu în derivă. O cloșcă grijulie își cheamă pușorii.

Un puști face baloane la gură dintr-un baton de gumă de mestecat. Nu le-am putut număra. Toate s-au spart, la timpul lor.

O pisică se întinde la soare. PISOIAȘII SUNT LĂSAȚI ÎN VOIA RAZELOR.

La intrarea unei scorburi de copac, stă scris: Veveriță în concediu de maternitate!

Numai sub cireș e o mare de petale – în rest, promisiuni de cireșe în plin Cireșar.

În loc de epilog, un dulce sfat:

Puneți-vă, dragi părinți, viața

în versuri pentru cei mici:

Taina copilăriei e teandrica lumii

Mică Poetășă.

Mihai MATEICIUC

UMANISMUL ȘEVČENKIAN – O PROBĂ DE DEVOȚIUNE FĂRĂ LIMITE PENTRU CONDIȚIA UMANĂ

„A fost fecior de țăran, dar a devenit stăpân în împărăția spiritului.

A fost iobag, dar a devenit uriaș în împărăția culturii umane.

A fost autodidact, dar a deschis drumuri noi, luminoase și libere în calea profesorilor și oamenilor de știință [...]”.

Această caracterizare, această triadă de referințe aparține lui Ivan Franko, cel mai de seamă urmaș al lui Șevcenko din literatura ucraineană. Ele situează profilul geniului de pe Nipru în rândurile personalităților universale și ne incită să deslușim înțelesurile unui cuvânt extrem de generos – cuvântul umanism. Iar înțelesurile acestui cuvânt sunt multe. Există indivizi care nu știu cu ce se “mănâncă” el, îl folosesc astăzi cu destulă lejeritate, ca pe un desert derizoriu, stimulați de pofta care pândeste orice concept scăpat de sub tutela unei administrări riguroase a judecăților de valoare, la obiect de intenție rafinată, cum se zice.

Cuvintele umblă ca banii – așa se spune. Prin deasa lor manipulare starea bancnotelor se uzează, așa cum și cuvintele, la rândul lor, pot suferi de o devalorizare semantică semnificativă. Bine precizate sub aspectul lăuntric, conceptele care înglobează sensurile cuvintelor devin evidente când se ivește, tot mai des, nevoia determinării lor din afară.

Există o pluralitate de umanisme, evidente, dacă luăm în calcul că fiecare dintre acestea este determinat prin câte un atribut derivat din multiple ipostaze sau preocupări omenești. Toate aceste completări sunt conținute, virtual, în miezul semanticului. Iată și unul dintre cele mai serioase motive: omul este un caleidoscop aflat într-o perpetuă mișcare, interioară și exterioară. Omul este și vechi, omul este și nou.

Să ne aducem aminte. Șevcenko a muncit mult și intens, cu o perseverență demnă de invidiat, pentru a se înnoi pe sine. Pentru a-și îmbogăți cunoștințele, pentru a deveni un om nou, el studiază literatura ucraineană, rusă și universală. În înfloritorul centru cultural al Petersburgului de atunci, înflorește mugurele talentului lui poetic. Omul Șevcenko începe treptat să fie istorie, filologie sau filosofie populară. În general, el începe să fie și să devină în întregime un om nou prin tot ce ultimele ediții ale structurii conceptului de înțelegere a perspectivei umanismului – acumulat – pretind să se regăsească în el.

Comoara cea mai frumoasă și cea mai statutară și, deci, mai prețioasă, i-a fost încredințată post-mortem: gloria nemuritoare și bucuria mereu înfloritoare, care a cuprins și va cuprinde milioane de inimi de pretutindeni.

Determinările din afară nu i-au conferit nimic în plus acestei realități originare a entuziasmului său - acela de a se autodepăși mereu. Această ardere “ecologică”, această combustie pură a fost aceea care l-a rafinat și l-a afirmat ca poet de o mare intensitate lirică, unul care îmbina în creația sa

elementele cântecului popular cu cele ale modelelor oferite de songul poeziei clasice și, care, ca și în cazul altor categorii de determinare specifică, definesc și sensul profund, vital al făurarului de umanism.

Umanismul, sensul profund al acestuia, invariabil și nealterat, cu toate reevaluările istorice ce-și au rostul lor de potențare și îmbogățire a conceptului, prin multiplicarea perspectivei consensului de înțelegere, reprezintă – în mare – o atitudine de recunoștință față de valorile general umane.

Idealurile și aspirațiile unei epoci anume, pot fi diferite, în sens istoric. Umanismul din socialism avea pretenția că era însuflețit, în acest sens, de cea mai originală și largă respirație însuflețitoare în rândul maselor populare. Din păcate, și în mod curent în acea vreme când se făcea referire la “fericirile” aceluia tip de umanism, se puneau în prim-plan imaginea atributelor, completarea „originalităților”, neavându-se în vedere accepțiunea fundamentală, întemeiată pe o scară de valori ce-ar fi trebuit să se exprime pe sine, eliberat de orice fel de cenzură impusă din afară.

Să ni-i reamintim pe eroii prozei șevcenkiene, de data aceasta lăsând tărâmul poeziei sale să se odihnească vreme de câteva minute în patria de recunoștință a cuvintelor alese. Eroul lui Șevcenko poartă pe frunte pecetea realității înconjurătoare din vremea lui, apetitul și gustul concepției lui estetice, idealurile sale, sau, sub aspect particular, preocupările în domeniul științelor. El se confundă, de cele mai multe ori, cu o îngăduință tacit adresată cititorului, aceea de a cunoaște mai adânc viața marelui scriitor ucrainean. Înzestrat de autor cu o inimă nobilă și generoasă, eroul șevcenkian face dovada scrisă că e și posesorul unui delicat simț al artei. El are și o opinie personală. După părerea lui, cu adevărat artistică este numai acea operă care întruchipează simțămintele și gândurile autorului. “Orice operă de artă care merită cu adevărat numele acesta are ceva fascinant, mai minunat decât natura însăși – ceva ce izvorăște din tezaurul sufletesc al artistului și care este însuși miracolul creației”.

Un artist adevărat trebuie să se dăruiască cu totul artei. Omenia gestului său artistic se găsește undeva, la antipodul produsului hibrid, unidimensional. Adevărata artă nu iubește calea de mijloc, compromisurile. Ea trebuie să întruchipeze existența polivalentă a individului capabil să asimileze întreaga realitate și să o eticheteze după ce, mai întâi, a evaluat-o în

limitele valorilor ei proprii.

Clădită pe o concepție perenă, dincolo de fenomenul istoric și de preocupările filologice, științifice sau filosofice, pe soclul premisei cunoașterii de sine – pe acel “gnothi seauton” pe încredere în devenirea omului lăuntric, pe perfectabilitatea și libertatea ființei umane, deci, cam pe la începutul celui de-al șaselea deceniu al secolului trecut, Șevcenko scrie în limba rusă o serie de nuvele ce continuă și, totodată, parcă întregesc moștenirea sa poetică. Tematic, legătura cu cele peste o sută de poezii și poeme scrise în timpul surghiunului se menține. Fermitatea morală a marelui poet este constantă. Puterea credinței lui neclintite în popor, reprezintă cordonul ombilical – “omphalosul” – prin care microcosmosul său intim se leagă de cosmosul matern al mamei Ucraina care l-a născut. În spiritul revoluționar neabătut al poporului ucrainean, asta înseamnă de firea întreagă, de ceilalți oameni.

Filiația se resimte, iar intuirea acestor virtuți este cea care ne determină să deslușim mai clar opțiunea umanistă, atitudinea și concepția perenă, dincolo de fenomenologia istoriei în devenirea sa și de preocupările filologice, științifice sau filosofice, care nu au reprezentat decât jaloane, modele de exercițiu spiritual susținut, generator de fapte pe trasee de cultură.

Vorbim despre fapte de cultură și timp istoric și datori suntem – în fața obiectivității unui destin să reamintim că nuvelele au apărut abia prin deceniul al nouălea al trecutului secol, după moartea scriitorului.

Orice interpretare am încerca să dăm umanismului, el rămâne, ca și în cazul poeziei marelui Șevcenko, în esență, o soluție definitivă a problemei valorii autentice a unei capodopere.

Concepută nu ca model transcendent și ideal, ci ca valoare de semnificație, la fel ca și în poezia sa, Șevcenko ridică la rang superior în operele sale în proză un program democratic și revoluționar de transformare a rânduieților sociale existente în vremea aceea, care prin ele însele conferă un sens major existenței.

Un purtător de cuvânt al gândurilor și năzuințelor maselor populare se face el, prin urmare. Și nu e de mirare. El are predilecție cu premeditare pentru așa ceva. În anul 1846, Șevcenko intră în rândurile organizației publice secrete antiobăgiste “Societatea Sf. Chiril și Metodiu”.

În scurt timp, acesta grupează în jurul său “aripa de stânga”. După nici un an, organizația este descoperită de “ohrana” țaristă. Membrii ei sunt

întemnițați. La 17 aprilie 1847, Șevcenko este arestat la Kiev. El este învinuit de a fi scris “versuri antiguvernamentale”. Închis într-o celulă a Secției a III-a, el poate că se gândește la cele ce îi scria Thomas Morus fiicei sale: “Nu trebuie să căutăm numai gloria în litere” – “ci mai ales înțelepciunea care ne dă fericirea”. Cu toate acestea, cele 13 poezii scrise în condiții de temniță sunt o mărturie grăitoare a voinței sale de neclintit, așa cum sunt cuvintele care nu cer o acoperire. Și prin ele el demască rânduiețile iobăgiste. Și în aceste mesaje alese el rămâne fiul credincios al popului său.

Ani grei au fost anii de deportare în fortăreața Orsk. Ordinul țarului Nicolae I e ordin: interdicție de a scrie sau a desena. Cu toate restricțiile impuse de autorități, Șevcenko reacționează idealul apolitic, scriind și pictând, continuând în fond redescoperirea căilor de acces la umanism. E conștient că strădania și gloria umaniștilor a fost ca o fereastră cu vedere deschisă spre universal. Există, deci, un edificiu purtător de o asemenea deschidere spirituală și-n cazul Șevcenko: cultura modernă.

O cale de penel neastâmpărat ne descrie opera plastică șevcenkiană. Un loc important îl reprezintă conclavele imagistice din viața de zi cu zi a kazahilor: “Katea, fata kazahă”, “Iurtă kazahă”, “Cântecul unui tânăr kazah”, “Baiguși”, “Pumnul stăpânirii” ș.a.

Calea dragostei pe care o nutrește pictorul față de poporul kazah reprezintă, metaforic, mai degrabă omenirea, care-n esența ei este o mulțime de oameni, în acceptul noțiunii, o totalitate amorfă și deloc diferențiată. Însă, peisaje în acuarelă din aceeași perioadă [“Kara-Butak”, “Fortul Raim”, “Noaptea pe marea Aral” ș.a.] se disting printr-o gamă de simțăminte adânci, precise, ca impresie artistică de o mare autenticitate. Doar ciclul “Fiul risipitor”, din care se mai păstrează numai 8 scene, degajă o impresie generală de un pronunțat caracter demascator.

Constituită nu ca un mic summum de indivizi, ci ca o comunitate de aspirații, adică o “omenire” ca o noțiune abstractă, ca o alcătuire de aspirații – adică oameni – plus un ceva inefabil, prezent în fiecare din noi și pe care l-am defini omenie, reprezintă în plastica lui Șevcenko umanitatea creației sale imagistice, propriu-zise. Penelul întreține această stare de mezalianță, alunecă creativ peste un tot comun și, în același timp, diferențiat, diferențiază, adică, ajută privitorul să fie el însuși, să se salveze onorabil de la singularitate.

Astfel, judecată valoric, întreaga operă a lui Taras Șevcenko, prin prisma acestor nu puține însușiri, dar esențiale pentru că sunt omenești și întregesc geniul ce activează în domeniul umanității, se conturează ca un nimb de realizare artistică eternă.

Mihai MATEICIUC

(Continuare în pagina a 17-a)

De pe pozițiile realismului critic, Șevcenko este omul ce ne înfățișează un tablou veridic al satului ucrainean, în toată realitatea lui grotesc de crâncenă, atunci. În acest cadru străvechi se mai păstrează omenia și tot omenescul. Aici este teza, dar și antiteza. E de presupus, deci, în acest cadru social înțelegerea în spirit moralist, chiar și pentru banalitate, pentru aspirații mai mari sau mai mărunte. Din însăși maniera înfăptuirii demersului liric și procedeele literare folosite, prin ceea ce putem înțelege relatarea faptelor așa cum le vedea poporul de la statura sa de "talpă" a țării, și nivelul de folosință a limbajului de o mare bogăție și plasticitate iese în evidență în favoarea tezaurului de caracter popular al majorității situațiilor evocate.

O oglindire a realității ruse și a celei ucrainene, cu toate scăderile semenilor, cu toate contradicțiile morale și limitele inerente epocii, fără a le justifica moral, să le legitimize existența sau prioritatea, o înțelegere literară în același timp pătrunzătoare și diversă, polimorfă, fără a idealiza virtutea satului iobag, cu superstițiile și starea lui de înapoiere, toate acestea devin plauzibile, pentru că așa cum nota Montaigne, „fiecare om poartă întreaga pecete a condiției umane”.

Întreaga operă șevcenkiană reflectă irizări de talent multilateral al autorului. Aceasta este trăsătura ei caracteristică. În lirismul narațiunii se manifestă nevoia de obiectivizare a umanului, care dinspre autor se proiectează asupra altora într-o abundență de nuanțe, spre zugrăvirea eroilor, acolo unde se simte bine pictorul-cuvântător din el.

Este uimitoare nevoia de obiectivare, cea care rezultă dintr-o mare varietate de mijloace de expresie și procedee artistice folosite în nuvelistica lui. În realizarea acestor deziderate se simt praguri. Depășirea fiecăruia dintre ele necesită un efort deliberat de evitare a confuziei între planuri și valori expresive. Astfel, o mentalitate schematic convențională se face adesea simțită prin intercalarea intervenției unui povestitor care relatează evenimentele și descrie personajele. Folosirea unor jurnale și scrisori ce aparțin personajelor sau introducerea în miezul narațiunii a unor povestiri de sine stătătoare, presupun reeditarea, în fiecare act, a solidarității, compasiunii și încrederii umane, de fapt, singurele punți durabile între noi și cei ce ne înconjoară.

De cele mai multe ori o povestire se deosebește de alta nu numai prin subiectul ei, ci tocmai prin maniera artistică a dezvoltării narațiunii, în favoarea generalului umanism. Sunt căile aspre ale trudei care conduc fără greșală spre o înțelegere a demersului artistic, în favoarea celor mulți și obidiți. Astfel, în "Agata", intervenția povestitorului se face simțită mai ales în digresiunile lirice, adresându-se personajelor. Incomunicabilitatea cu acestea s-ar constitui într-o ficțiune teoretică, în spatele căreia desigur că s-ar ascunde evaziunea, concretizată în eșecul unor indivizi în fața dificultăților numitorului comun al dificultăților existenței comune.

Ca și fericirea, împlinirea actului artistic este unul dintre puținele lucruri pe care nu putem realiza exclusiv pentru noi. Dimpotrivă, putem face cât mai mulți oameni fericiți, dovedindu-le cât mai multă omenie și înțelegere, cale pe latura literaturii umaniste. În "Căpităneasa", o nuvelă cu titlu promițător, autorul avansează ideea de a o concepe sub forma unui jurnal de călătorie, în care introduce povestirea "Căpităneasa sau Soldatul mărinimos". Aceasta din urmă reprezintă o secvență, relatată de un "martor ocular". Potrivit unei constatări de psihologie intercurentă, după care ochii ar reprezenta oglinda sufletului, în ochii cititorului apare eroul principal, Iakim Tuman, veteran al Războiului pentru

Taras Șevcenko: SAUL

*In China încă netrezită,
Egiptul înc-obscur, ca și la noi,
Cum între Indus și Eufrat,
Turmele de vite, capre, oi,
Pe câmpul liber, liber și le poartă
Păstorul, ca-ntr-un rai.
Și nici o grijă nu-l frământă,
Le mulge, tunde și le mână,
Că e stăpân, și cântă...
Dar ceasul rău aduce-un țar
Cu legi, cu săbii și călăi,
Cu cneji, robi ignoranți și răi.
S-au furișat la întuneric și turmele,
Și totul au furat, iar pe păstori,
Cu șatrele, cu tot
Ce-aveau în bietul cort, și pe copii,
Fiice, frați, neveste-au adunat,
I-au necinstit și siluit,
Pe cei batjocoriți, plăpânzi și lași,
Și slabi de inger, i-au mânat
La grele munci de-ocnași. Zilele
Treceau, cei înrobiți tăceau,
Iar țarii tot creșteau și se-nmulțeau,
Și Babiloane-și ridicau.
Dar magii, bonzii și alți sfinți
(Precum la noi cucernicii părinți)
În temple și pagode trăiau îndestulați,
Precum mistreții țarului-ngrășați,
Pentru slănină și cărnați. Iar țarii-și ridicau
Și temple, și idoli, și altare,
Căci muții robi se tot plecau.
Jidovii bieți invidioși erau,
Că nici un fel de țar
Sau vreun altar de bălegar,
N-aveau măcar. Și s-au rugat
De preabătrânul Samuil,
De unde vrea, dar să le dea
Un țar, batrân fiind, dar nu senil.
Clarvăzătorul înțelept
A chibzuit și mir a pregătit,
Și, de la turmele de porci și miei
Pe zdravănul Saul că l-a adus,
Să fie țar supușilor l-a uns.
Saul n-a fost chiar prostănac,
Cu un harem s-a pricopsit
Și-apoi s-a pus și pe domnit.
Se uitau și tot se minunau
De-alesul lor păstorie
Și își ziceau că nu-s ei toți
Chiar niște netoți: „E minunat,
Din ruga către Domnul,
Al nostru autocrat!” Iar Saul
Ia tot: și casă, și staul,
Ia fete, ia mioare,
De cedru mari palate-nșfacă,
În aur tronul își îmbracă,
Blagosloviri împarte ca la frați
Supușilor de toate despuiați.*

*Și-n lunga-i purpură de țar
Se tot preumblă nu chiar liniștit,
Apoi, fiind și-o frunte de boem,
Rămas și singur în harem,
Saul, săracul, s-a smintit.
Curând s-a adunat și rada:
„Domnilor, popor cinstit,
Ce facem? Țarul înțelept, dar și iubit,
Autocratul-gospodar,
Sărmanul s-a smintit. Domnilor!
E nimerit acum să lecuim,
Sau trebuie să ungem, dar vârtos,
Pe unul sănătos?” De vorbe încărcați
Și sfaturi înțelepte la case s-au întors
Păstorie supărați. Dar în palatul nou de cedru
Țarul își alungă somnul,
Tace, nu bea, nimic nu gustă
Ci-și rupe mantia augustă,
Făcând obiele purpurii,
Opinci cu crețuri din multele fășii,
Nojițe răsuțește, se șnuruiie degrabă
Și, între pereții palatului,
De măgărița tatălui întrebă.
Ia sceptrul ca pe-un fluier
Și scoate-un șuier. Iar păstorie,
Nepoții după Veneamin,
Gărzilor aduc și un vițel,
Să stea în holuri, doar nițel,
Să-i cânte țarului divin. Și au cântat-urlet
Bărboșii toți, cu trup lănos,
Tot neamul lui Saul, burduhănos.
Și un huslar* au mai adus,
David, păstorul cel supus.
„Și va ieși-mpăratul, va ieși –
Cânta David –, pe toți va război...”
Saul îndată s-a trezit și dă-i,
Ca și muscalul în părinții săi,
În neamul său lănos;
I-a miruit de sus în jos...
Iar cu huslarul nou-venit
Omor ar fi ieșit. Dacă
Știa ce rău avea să-i facă
David acela necinstit. Ca pe o viperă
L-ar fi strivit. Otrava-ar fi pisat
Cu scuipatu-nveninat. Acum
Cu plugul e greu de răsturnat
Pământul blestemat. L-au năpădit
Înțepătorii ghimpi. E vai de prăpădit!*

*Tot mai mărunț e omul pe pământ,
Iar țarii cresc și tot ne urmăresc!*

* Cântăreț la huslă „vechi instrument ucrainean cu coardă”.

(Sankt Petersburg, 1860)

Traducere de Eusebie FRASENIUC

Apărarea Patriei din 1812. Tot atât de adevărată, tot atât de adâncă precum sunt și apele acestor oglinzi oftalmologice, ca o reflectare de mare semnificație, Tuman se oglindește ca un om cinstit, “un suflet de o rară gingășie, un suflet ales” și un “strălucit cavaler”, că tot despre reflexii vobim ca și despre ochiul ce se privește pe sine ca o unealtă de lumină – al virtuților organ. Dar, de astă dată, numai despre privire vorbim și anume despre felul aparte prin care a știut să înțeleagă suferințele unei tinere femei părăsite, pradă a deznădejdiei. Schema realizării artistice în această nuvelă se substituie, invariabil, unei fapte autentice. În ciuda prejudecăților, în dauna adevărului mascat de acestea, atunci când este vorba de psihologie, el se însoară cu “căpităneasa” pe numele ei Varocika. Ca cititor, ajungi să înțelegi esențialul alegerii din linia gestului lui Tuman. El inventează în sine o anumită “semiologie” de profunzime, prin felul în care privește situația creată, căci soarta femeii nefericite

va fi ușurată, având în vedere că este mama unui copil nelegitim. Nobilă, fapta lui Tuman se încadrează ca un fenomen cu totul aparte, neobișnuit pentru tipologia moravurilor din cadrul armatei acelei epoci. Dintr-o mare diversitate de stări sufletești, din lumea schimbătoare a unui noian de priviri omenești, Șevcenko-prozatorul îl scoate la iveală pe “martorul ocular” să ne descrie povestea fetei. Privirea acestuia este, înainte de orice, un act preliminar al umanului programat să ușureze un dialog fertil al omului cu lumea, spre știința urmașilor săi. De pe poziția martorului cititorul așteaptă să răzbată spre el rostiri și eventual răspunsuri, implicând în acesta o atitudine și un răspuns. Spre acest gen de martor ne îndreptăm atenția ca pe un punct de sprijin oferit, când ne propunem să căutăm înțelegere față de necazurile semenilor noștri și curaj în a-i sprijini.

(Va urma)

SĂLBATICUL

Se dedică amintirii luminoase
a lui Vasili Șukșân

Când Sanko Breus nu se duce la muncă – asta nu se întâmplă des, poate doar duminică și uneori la prânz –, îl trage așa între oameni. Nu ca să stea de vorbă, nu. Sanko e nevorbăreț de mic, de aceea a și fost poreclit Sălbaticul. Și nici să asculte vorbele cuiva nu-i place, căci ceea ce se vorbește în sat a fost auzit de el și răsuțit. Dar și să stea singur în casă se plictisește, unde doar muștele mai bâzâie și din perete hârâie radioul în cutia lui neagră: e stricat de vreun an sau doi.

Așa că se îmbracă și pleacă. Încălțat cu cizme noi, model militar (i le-a trimis soră-sa, ofițereasa), pantalonii bleumarin bufanți cu vipușcă albastră și tunică de stofă cu guler tare și căptușit cu roșu. Iar pe deasupra și caschetă militară, ce-i drept, fără cocardă – tot cadoul soră-si, primit în pachet. Și pantalonii, și vestonul îi sunt largi la Sanko – probabil că ofițerul soră-si e mai gras –, doar gâtul îi stă strâns în guler, tare și congestionat, ca o piele de box roșu, iar în spinare, cămașa se întinde într-atât, încât tivurile se cască și se vede așa. Iar pantalonii atârnă pe el ca o traistă. Și, îmbrăcându-se duminică sau în vreo sărbătoare, Sanko încearcă de fiecare dată să-și imagineze cât de lat o fi acel ginere, acel cumnat sau neam al lui, pe care încă nu l-a văzut până acum niciodată...

Afară, dincolo de poartă, Sanko zăbovește puțin, aruncând hăt departe în lungul uliței o privire sălbătică de sub cozorocul lucios tras pe ochi și se gândește încotro s-o ia: la magazin, la club sau la stația de autobuz, să vadă cine urcă, cine coboară și încotro se îndreaptă – spre sat sau în afara lui. Se întâmplă uneori ca din autobuz să privească pe geam vreo mândră care-i în trecere, purtând ochelari albaștri sau roșii și atunci Sanko se poate distra puțin: îi face cu ochiul sau îi arată degetul mare ridicat în sus, adicătealea, ești o fată frumoasă! Câte una se întâmplă că-și scoate ochelarii și se uită mijit la Sanko cu ochi jucăuși și mirați, dar cele mai multe își umflă buzele și-i întorc spatele: mhî... Ei-ei, vedeți-vă mai departe de drum spre mhî-ul vostru!

De după casă, din părul sălbatic și de mai departe – din ariniș până spre râu –, răzbat spre Sanko trilurile de dragoste ale privighetorilor, triluri pe toate tonurile și semitonurile, mai de departe și mai de aproape, din toate părțile, pur și simplu îi picură în suflet, iar sufletul se face ecou dureros pentru suferințele privighetorilor.

„Iote ce multe-s anul ăsta, – se gândește Sanko. – Cât boabele de grâu într-o căciulă!”

Și-n acest timp, își plimbă ochii de la o casă la alta, spre vale, pe sub

răchitele scunde, de-a lungul uliței. În zi de lucru, în cutul lor, oricât te-ai uita, nu vezi pe nimeni, mai ales primăvara, toți sunt prin grădini, prin curți și la serviciu. Iar duminică, dacă-i soare, cutenii ies la poartă și stau: care pe banca de lângă poartă, care pe un scaunel, iar care-i în trecere și s-a oprit să stea de vorbă – se lasă pe vine sau se așază turcește pe troscotul tânăr cu picioarele sub el. Tranca-fleanca – despre politică, la care nu se pricep, despre noua vânzătoare care-i puturoasă (orice i-ai cere, se strămbă), despre comerțul cu China care se va relua (a auzit cineva nu-ș’ de unde că lanternele chinezești bat departe), dar cel mai amănunțit despre cât de bine au luat-o-n sus zarzavaturile după ploaie.

Uite-l și pe moș Luka cum stă în mijlocul islazului cu nasul în ziar – tot citește ceva în el! – și ține vaca de funie. Vaca paște printre ciulini, alungă muștele cu capul și odată cu funia îl smucește și pe Luka, încât uneori îi cade șapca din cap pe ziar. Atunci moșul se uită furios la vacă, dar totuși n-o înjură (doar ea-l hrănește), ci își pune șapca în tăcere și-și bagă din nou nasul în ziar.

– Ce-i, moșule, ai găsit ceva interesant de citit? – îi strigă Sanko și-i râd ochii, pentru că, de când îl știe, Luka tot caută ceva prin ziare.

– Păi, uite, – răspunde bătrânul răgușit, – scrie că nu știu ce rege a sosit în America cu noua regină... Și nu pricep cu niciun chip: cum adică – cu noua?

– C-ha-ha, – râde Sanko din piept, din adânc și îngăduitor. – Da’ ce-i aici de neînțeles? Pe cea bătrână a alungat-o și și-a luat una tânără. Așa că ea e cea nouă!

– Păi da! – se supără Luka. – „A alungat-o!” La tine regele-i totuna cu țaranul. Vorbești și tu... – și iarăși își bagă cozorocul în ziar.

– Regii-s mai pofticioși decât țaranul! – râde Sanko și adaugă aspru, în timp ce ochii i se fac ca două picături de smoală topită. – Dumneata mai bine te-ai gândi unde să-ți duci vaca la păscut, că cu ciulinii ăștia o să moară de foame!

La asta Luka n-a zis nici pâs: ce-i drept e drept, ce mai tura-vura – vaca-i slabă.

Uite-l și pe moș Hanja, moțâie pe

scaunel lângă prispă, și-a încovoiat spinarea spre soare, sprijinit cu amândouă mâinile în baston și privește cu ochi stinși undeva peste islaz, dar nu se știe dacă vede ceva. Așteaptă, zice, să vină moartea. Iarna a așteptat-o în casă, iar acuma iese afară. „Nu-i vine moartea, pentru că el nu și-a amintit încă toate păcatele și nu s-a căit pentru ele. De aceea nu vine! – se gândește Sanko și râde în sinea lui: – C-ha-ha!”

Asta-i ulița – întâlnești ba un moș, ba o babă, ba nu întâlnești pe nimeni.

E-adevărat, mai e și Sofika Ma-lașkăi cu copilul în brațe; uite-o, stă sub gardul rar, făcut din bețe înfipite în pământ. Acela nu-i gard, e o rușine. Dar altul mai bun n-are cine să facă: două muieri sunt în casă și acelea nu s bune de nimic, toată ziua doar mănâncă și se ceartă, iar Sofikii nu-i arde de gard: până nu de mult a tot rezemat cu spinarea șurile altora și răchitele – cu flăcăi din sat și de prin alte părți, iar acum are de crescut un copil. Măcar o ști al cui e copilul, c-ha-ha!... Șade, iar în obraji parcă-i înfloresc bujori. Iar lângă gard, în spatele ei, se întinde spre soare un liliac tânăr care a înflorit și el.

Sanko se îndreaptă spre Sofika, sărind peste șleaurile adânci, pe care le făcuse cu tractorul încă în primăvară, când căra la șosea cisterna cu lapte.

– Hop! Hop! – zice Sanko vesel, sărind ușor peste șleauri, iar cizmele și ele: scârț, scârț! – Bune încălzări le fac ofițerilor, că alea de cârpă n-ar scârțâi așa.

– Salut, măi fată, sau mai bine zis, măi femeie! – zice apropiindu-se de Sofika și se așază lângă ea pe banca făcută dintr-o scândură de arin crăpată pe mijloc. Iar Sofika s-a îmbujorat pe dată. Așa e ea: de cum i se adresează ei cineva sau ea cuiva, roșește imediat.

– Doarme? – face Sanko semn cu cozorocul lucios spre copilul care mișcă între buze o suzetă nouă. – Ia te uită, ai și făcut rost de suzetă...

– Mi-a trimis-o frate-miu Mișko din Donbas, – răspunde Sofika și-și mușcă buza de jos ca să nu-i spună lui Sanko vreo vorbă jignitoare pentru felul cum a salutat-o, căci îl știe iute la mânie, una-două îi dă în clocot smoala din ochi.

– Iar eu, la dracu’, am întrebat de atâtea ori la raion și n-am găsit nicăieri,

– râde Sanko și e greu de ghicit dacă glumește sau spune adevărul.

– Parcă te-a rugat cineva... – ridică Sofika din umeri, încet, să nu trezească copilul.

– Nu m-a rugat, dar aud în fiecare seară cum urlă. Da’ ce, e bolnav?

– Nu... Are nervi nu-ș’ de ce, – oftează Sofika.

– Da’ „tată” nu strigă, c-ha-ha?...

Obrajii Sofikii roșesc și mai tare, sprâncenele tremură neputincioase, iar ea, ținând copilul, îi întoarce spatele.

– Du-te încotro ai pornit-o.

– Da’ eu n-am pornit nicăieri, am venit să te văd, – răspunde Sanko pașnic și se uită la spatele Sofikii, curbat adânc și în rochie ieftină. Un spate îngust delicat, acoperit cu puf auriu în bătaia soarelui. Sunt și multe alunițe mărunte, cât bobul de mac. Sanko își ia ochii de la ele, dar tot mai zărește o parte a obrazului ei îmbujorat, cărlionții de după urechi, o șuviță lungă de păr drept, legat strâns cu cordică verde – simplu, fără bentiță.

Sanko atinse un cărlionț cu degetul și întrebă, mijind ochii:

– L-ai pus pe moațe sau e natural?

Sofika dădu din cap și se feri.

– Hai du-te de-acuma. Se uită toată lumea și asta îmi mai lipsește: să mi te pună în cărcă și pe tine...

Și se apucă să legene copilul, smucit, neîndemânatic, nu-l legăna – îl scutura. Iar Sanko își acoperi obraji cu palmele și începu să fluiera încetișor. Fiu, fiu, – fluiera el nu un cântec, nu un marș, ci așa, aiurea. Apoi se opri din fluierat și întrebă:

– E cumva al ăluia care zicea: „N-am mai întâlnit una ca tine în toată Zolotoșo!”?

– Da’ tu ce, m-ai spionat?... – se încruntă Sofika și iarăși își mușcă buza, dar nu ca mai devreme, temându-se să nu stârnească mânia mândră a vorbelor și palmelor lui Sanko – văzuse ea odată lângă club cum dădea de pământ cu băieți de două ori mai mari decât el și cum îi ardeau atunci de furie ochii lui de smoală și știa că chiar și acelea dintre prietenele ei a căror inimă bătea pentru Sanko, cum îi bătuse și ei când încă mai era școlăriță, se temeau să audă de la el doritul „haidem”. De aceea își mușcă buza cu încăpățănare și se întoarse și mai mult, dând îndărătnică din cap. Asta voia să însemne că nu-i e teamă deloc de el, nu vrea și n-o să vorbească cu el: poa’ să stea așa de lemn Tănase.

– Nu te-am spionat, – răspunde Sanko nepăsător, – ci mă întorceam târziu de la muncă și am auzit.

Sofika tăcea și avea tăcere era una muierească, îndărătnică.

Corneliu IROD

(Va urma)

Piscul

O, piscul, azi cui mai pasă
Că înălțimea te apasă,
Că înălțimea-ți arsă, ninsă,
Când e învinsă, când ne-nvinsă.

Te-au măsurat doar pân' la umăr,
Ți-au dat un nume și un număr,
Scriind în scripte fără risc
Că între piscuri ești un pisc.

Dar când erai întreg, măreț,
Când despikai tot noru' creț,
Când vulturul pierdut de ceată
Zbura la tine ca săgeata

Atunci ai fost cel din povești,
Acum când ești, când nu mai ești.
Dar ai rămas un vârful de munte,
Cu muntele-ți mereu în frunte.

POEZII

De mi-ai cânta

De mi-ai cânta un cântec alb cu triluri verzi,
De mi-ai cânta de dimineață până-n seară,
M-ai căuta în setea blânelor zăpezi
Și m-ai găsi într-o albastră primăvară.

De mi-ai cânta un cântec alb cu triluri verzi,
De mi-ai cânta din seară până-n dimineață,
M-ai căuta în leri-i ler să te dezmierezi
Și m-ai spăla cu setea buzelor pe față.

De mi-ai cânta un cântec alb cu triluri verzi,
N-ar fi pribegi nici pescărușii, nici cristeii.
M-ai căuta în doru-i dor să nu mă pierzi
Și-ar răsări din cântec, toamna, ghiociei.

Speranța

Speranța-n suflet de vei adormi
Cum și-l adoarme pe nepot bunica,
Atunci puștiu'-n tine va domni
Și-ți va-nghiți ecourile frica.

Steluțele plâpânde, rând pe rând,
Ți-or fi cu pleoape stinse la tot pasul.
Și timpul tău, mai singur ca oricând,
Va adormi. Se va opri ca ceasul.

Iuri PAVLIȘ

Lumea copilăriei mele

Nu pot uita lumea copilăriei...
Cu-atâtea ceruri noi, cu-atâția sori
O țin în minte-această veșnicie,
Și o păstrez și-o apăr de fiori...

O apăr de-ntuneric, de uitare,
De tot ce poate viața ei umbri,
Căci pentru mine ea e-o alinare,
Alerg la ea de-a mă adăposti.

E primitoare ca și altădată,
E caldă cum e soarele ceresc,
Revin la ea ca la părinți o fată,
Căci o ador, o chem, o prețuiesc.

În amintirea mea mereu e vie,
De ea nicicând eu nu m-aș depărta,
E pentru mine o împărăție,
În care eu mă simt ca-n cer o stea.

E-atât de tânără și de frumoasă,
Cu-atâtea întâlniri trandafirii,
Ce-mi amintesc de o străveche casă,
În care cineva-mi spunea: să vii...

Și eu veneam pe aripi de iubire,
Ca valul către țărnul auriu,
Știam că mă așteaptă-o strălucire,
Ca o prințesă-n strai portocaliu.

A fost ceva frumos, ce nu dispăre
Și nu se stinge-n flăcări de-amintiri,
Dar inima-mi mereu în piept tresare,
Când mi-amintesc de-aceste fericiri.

Și azi le simt în viața mea târzie,
Când de prezent ușor mă-ndepărtez,
Și-ajung în lumea copilăriei
Și-n tronul ei ca regele m-așez...

Sunt om

Eu sunt același om ce nu aduce
Jignire ori dezastru nimănui,
Voi ajuta să ducă greua cruce
Nu numai celor amărâți, ci-oricui.

Și cât de greu ar fi urcușul crucii,
Eu niciodată nu aș da-napoi,
Căci eu hrănesc din milă chiar și cucii
Și sunt cu-acei ce sunt în mari nevoi.

Menirea mea și însăși existența,
E potrivită pentru nevoiași,
Căci unde sunt ca om și cu prezența,
Se-adună-acolo zeci de copilași.

Vor să mă vadă și să mă asculte,
Chiar și un cântec drag de s-ar putea,
Și să mă-ntrebe multe, multe, multe,
Despre pictură și poezia mea.

Trăiesc în sat și-ncerc să fiu lumină,
S-o vadă chiar și orbii raza ei,
N-am vrut să fiu ca-n grâul copt neghina,
Să n-am culoare și nici un temei.

Pornit cu gândul de-a fi bun în toate,
Eu pentru oameni mult am realizat,
Am scos pe mulți din neguri și păcate,
Apoi cu ei am înflorit în sat.

Și-această minunată înflorire,
Și-n poezie se poate vedea,
Căci vreau s-avem cu toții-o strălucire
Pe care să n-o stingă nimenea.

Lăutarul satului

(Lăutarului din Negostina – Mihai Șorgut)

Bătrân ești și slab, și-obosit, lăutare,
Te-ndoiaie de-acum și tristețea,
Dar spune-mi de vrei, preaiubite cobzare,
Unde-ai pierdut tinerețea?

Te știu cum cântai în trecut la vioară
Cântările vechi ce n-au moarte,
Când satul venea ca un mire la horă,
Aveai doar de laudă parte...

Cântai zi și noapte romanțe și hore,
Aveai har în cânt și-n nuanțe,
Și azi mi-amintesc cât erai tu de mare,
Sădind în săteni mari speranțe...

Ai fost ca un sfânt cu arcușul în mână,
Sub care vibrau, vibrau strune,
Sunau câteodată ca-n vale-o furtună,
Ca ode în zilele bune.

Tu ai fermecat cu cântările tale,
Și fetele satului nostru,
Spuneai că sunt toate ca niște petale
Desprinse din cerul albastru.

Dar tu încă ești ca-n castel împăratul,
Ca soarele între coline,
Și azi eu mă-ntreb ce-ar face tot satul
Cu farmecul lui fără tine?

Mihai VOLOȘCIUC

PARODIE

Iuri PAVLIȘ

SONETE

(Curierul ucrainean, nr. 287/288)

I

Tot pleacă poienarii-n lumea largă
Și zi de zi comuna-i mai săracă,
Dar ce să facă, ce mai pot să facă,
De traiul spre belșug nu vrea să meargă?

Spre zări de necuprins continuu pleacă,
Sisifi să fie, înspre vest aleargă,
Prin muncă, cât și dragoste să spargă
Prejudecăți că știu numai să zacă

Și gestul lor va fi recompensat
Și-or fi baroni, când, revenind în sat,
Și-or revărsa belșugul la bufet.

Eu îi aștept cuminte să revină,
Stau la o masă, chiar cu flori în mână,
Și scriu sonete, că sunt și poet!

Lucian PERȚA

Discursul Președintelui Ucrainei cu prilejul festivităților dedicate Zilei Victoriei asupra fascismului în cel de-al Doilea Război Mondial

**Dragi veterani,
Dragi apărători ai Statului Ucrainean,
Dragi ucraineni,
Tovarâși generali și ofițeri, sergenți și soldați,
Vă felicit cu prilejul Zilei Victoriei asupra fascismului în cel de-al Doilea Război Mondial!**

Aici, pe malurile Niprului-Slavutyci, fluviul nostru sfânt, ne plecăm capetele în fața memoriei milioaneilor de concetățeni care au pierit în cel de-al Doilea Război Mondial din anii 1939-45 pe front, în luptele de partizani și de eliberare națională, în mișcările de rezistență, în taberele de concentrare și de muncă silnică.

Nefiind, în acei ani, un stat independent, Ucraina a devenit, totuși, datorită contribuției sale colosale la victoria asupra fascismului, membru al coaliției antihitleriste. Iar poporul ucrainean s-a alăturat, de drept, cercului de națiuni învingătoare și fondatoare a Organizației Națiunilor Unite.

Cel puțin șase milioane de ucraineni care au luptat în rândul Armatei roșii sunt principalii martori, în fața lui Dumnezeu și a istoriei, ai neadevărului și nedreptății strigătoare la cer ale mitului propagandistic al Moscovei potrivit căruia Rusia ar fi putut câștiga războiul și fără Ucraina.

Mai mult decât atât, țării noastre i se creează cu cinism, într-un fel, imaginea unui stat fascist. Evident, acest lucru are un singur scop, acela de a justifica în ochii poporului rus propria crimă, și anume agresiunea Rusiei împotriva Ucrainei.

Dar, revenind la anii celui de-al Doilea Război Mondial se cuvine să menționez faptul că pe lângă rolul conducător al Armatei roșii, al fronturilor ucrainene și al formațiunilor sovietice de partizani, al doilea front al luptei cu ocupanții fasciști în interiorul Ucrainei l-a deschis Armata Ucraineană de Insurgenți. Aceasta vedea Ucraina, de pe atunci, un stat independent și nu parte a imperiului sovietic.

Ucrainenii din întreaga lume s-au alăturat luptei împotriva fascismului. În componența armatelor din țările care făceau parte din coaliția antihitleristă – americană, britanică, canadiană și a. În cadrul mișcărilor de rezistență ale unor țări europene. Pe fronturile din Europa, Africa de Nord și Asia de Sud-Est, din Oceanul Pacific și cel Atlantic.

Aceste componente ale contribuției ucrainene la victorie erau, până acum, fie distorsionate, fie complet necunoscute marii mase de cetățeni. Și numai acum, după Revoluția demnității, pe fondul agresiunii ruse care a deschis, în sfârșit, ochii marii majorități a ucrainenilor asupra adevăratei strategii a vecinilor noștri față de Ucraina, s-au creat condițiile pentru ca Ziua Victoriei să o marcăm în cadrul propriului nostru sistem de coordonate.

Noi nu vom mai sărbători niciodată această zi după scenariul rusesc care presupune folosirea cu sânge rece a Zilei Victoriei pentru a face apologia politicii expansioniste față de vecini, pentru menținerea acestora în orbita lor, pentru refacerea imperiului.

În calendarul nostru ucrainean, 9 mai va fi întotdeauna roșu ca acești maci care simbolizează memoria tuturor celor morți.

Noi am cinstit, cinstim și vom cinsti întotdeauna faptele de vitejie ale moșilor și strămoșilor noștri. Și drept dovadă, ne aplecăm adânc în fața tuturor veteranilor, atât a celor prezenți în acest loc sfânt, cât și a celor care sărbătoresc în alte piețe și străzi ale Ucrainei sau a celor care nu au mai putut ieși în stradă și sărbătoresc acasă.

Inițiem și o nouă tradiție. Ieri, am sărbătorit pentru prima dată la nivel de stat, împreună cu toate țările europene, Ziua Memoriei și Reconcilierii. Pentru a nu uita

victimele aceluși cumplit război care a luat viețile a peste 50 de milioane de oameni din toate țările lumii, dintre care, din păcate, aproape fiecare al cincilea era din Ucraina.

Unul dintre simbolurile acestei reconcilierii a fost sedința solemnă a Radei Supreme la care au participat și veterani ai Armatei roșii, și veterani ai Armatei Ucrainene de Insurgenți. Și știți cine i-a unit cel mai mult? Nepoții și strănepoții – ostașii ucraineni – care asigură existența statului nostru, apărându-l de agresiunea rusă, prezenți și ei în sală. Așa cum au apărât-o moșii și strămoșii lor în anii celui de-al Doilea Război Mondial.

Într-adevăr, suntem mândri de contribuția moșilor și strămoșilor noștri la lupta împotriva fascismului. Împreună cu Belarus și partea europeană a Rusiei, Ucraina s-a aflat în epicentrul luptelor, la drept vorbind în iad!

Moartea a bătut cu coasa ei la ușa aproape a fiecărei case ucrainene. Conform diverselor aprecieri, Ucraina a pierdut între opt și zece milioane de vieți. Peste două milioane fete și băieți au fost duși cu forța la muncă pentru al Treilea Reich.

Mai bine de jumătate din totalul diviziilor fasciste au luptat pe Frontul de Est și au fost zdrobite aici. Pe teritoriul Ucrainei au fost efectuate aproape jumătate din operațiunile strategice ale războiului germano-sovietic. „Soarta omenirii este hotărâtă pe câmpurile și în satele ucrainene cuprinse de foc și flăcări“, – scria Oleksandr Dovjenko.

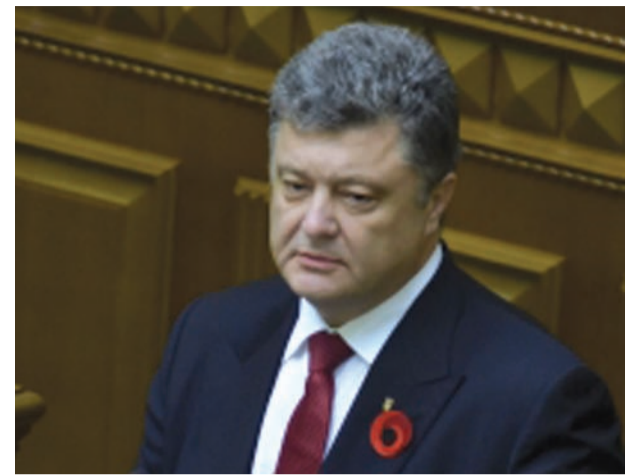
Opinia acestui mare ucrainean era împărtășită de jurnalistul american Edgar Snow care, în ianuarie 1945, scria aproximativ așa: „Toată această luptă titanică pe care unii tind să o privească ca pe o glorie a Rusiei a fost, de fapt, în multe ei aspecte, un război îndârjit al Ucrainei care a costat-o multe pierderi dureroase ... Nicio țară din Europa nu a suferit atâtea distrugerii de orașe, întreprinderi, gospodării sătești și pierderi de atâtea vieți!“.

Despre actele de vitejie ale ucrainenilor în acel cumplit război se poate vorbi ore întregi, dar eu mă voi opri asupra celor mai importante. 2072 de ucraineni au primit titlul de Erou al Uniunii Sovietice. Legendarul aviator Ivan Kojedub care a doborât 64 de avioane fasciste a devenit de trei ori erou. Patru unități operative-strategice ale Armatei roșii, create în 1943, au fost denumite „Fronturi ucrainene“. Ucraineanul Oleksi Berest a ridicat steagul victoriei deasupra Reichstag-ului.

Ca o recunoaștere a contribuției noastre colosale la victoria împotriva fascismului, a fost alăturarea Ucrainei, în 1945, cercului de țări fondatoare a ONU. Iar mie îmi face plăcere ca, în această zi de sărbătoare, să salut prezența în rândul nostru a unui înalt oaspete – secretarul general al ONU, Ban Ki-moon!

Cu câțiva ani în urmă, o declarație tristă și, în același timp, jignitoare și disprețuitoare la adresa veteranilor și a tuturor ucrainenilor, potrivit căreia Rusia ar fi câștigat războiul și fără Ucraina, i-a șocat pe majoritatea ucrainenilor. Aceste cuvinte reprezintă o insultă la adresa memoriei ostașilor căzuți și o zeflemisire a sentimentelor veteranilor încă în viață.

Nu ați fi câștigat acest război fără Ucraina și ucrainenii! Controverse în această chestiune nici nu-și au rostul. Ar merita, totuși, de discutat dacă războiul s-ar fi declanșat în cazul în care, la Kremlin, nu s-ar fi semnat pactul Ribbentrop-Molotov. Pentru că acest pact a deschis ultimele ecluze care mai rețineau războiul. Nimeni nu are dreptul să monopolizeze victoria asupra fascismului și cu atât mai mult să o folosească pentru a face apologia politicii sale imperiale! Această victorie este o cucerire a întregii omeniri progresiste, a coaliției antihitleriste și a popoarelor fostei URSS. Și eu salut, în numele poporului ucrainean, toate națiunile lumii cu prilejul aniversării a 70 de ani de la victoria asupra fascismului.

Statul și poporul au un viitor doar atunci când au capacitatea să se apere. Este o concluzie ce se desprinde din întreaga noastră istorie.

În lupta sa pentru independență, Ucraina este susținută de întreaga lume. Una dintre dovezile acestei susțineri o constituie boicotarea internațională a paradei de astăzi din Piața Roșie.

Dar cei mai importanți aliați ai noștri sunt Forțele Armate ale Ucrainei, Garda Națională și alte structuri militare.

Încă o sută de militari ucraineni, tână rezervă a regimentului special al Președintelui și Brigăzii speciale a 101-a de apărare a Statului Major General al Armatei Ucrainei vor depune acum jurământul de credință față de patrie ...

O parte dintre militarii care depun astăzi jurământul au rude și prieteni care participă la acțiunile antiteroriste. Sărbătoarea noastră de astăzi reunește veterani cu părul alb și băieți cărora nu le-a mijit încă mustața, dar care apără deja cu deosebită putere, conform tradiției, Patria lor.

Am convingerea că militarii care stau în această formație vor adăuga, prin serviciul lor conștiincios și prin devotamentul față de Ucraina, alte fapte de glorie la cele ale tovarășilor lor mai mari și ale strămoșilor lor.

Dragi militari tineri,

În fiecare minut și în fiecare clipă fiți gata să vă apărați familiile, părinții, frații și surorile, orașele și satele natale, Ucraina noastră.

Fiți urmași demni ai eroilor celui de-al Doilea Război Mondial!

În această zi de sărbătoare, urez tinerilor militari, rudelor și prietenilor lor sănătate, largi orizonturi în viață, putere în munca lor nobilă de slujire a Patriei.

Și pentru a calma emoțiile părinților, reafirm încă o dată că, din ordinul meu, tinerii recruți nu vor fi trimiși în zona de acțiuni antiteroriste. Al patrulea val de mobilizare care s-a încheiat recent și cel de-al cincilea care tocmai a început se concentrează pe cadre mai vechi și mai ales pe cele cu experiență și pe profesioniști.

Visul meu ca Președinte este acela ca militarii noștri să dobândească experiență și îndemnare în locurile de dislocare permanentă și în poligoane, nu în condițiile de război real. Dar, din păcate, nu depinde totul de noi. Iar noi primim această provocare a sorții și apărăm demn țara noastră, suveranitatea și integritatea teritorială a Statului, independența lui și, având în memorie faptele de curaj ale veteranilor noștri care au eliberat Ucraina cu mai bine de 70 de ani în urmă, vom arăta că i-am învins pe ocupanți atunci și îi vom învinge și acum!

Am făcut, fac și voi face tot posibilul și imposibilul pentru ca în Ucraina să se instaureze pacea. Cred în asta. Și aceasta este urarea mea principală, în zi de sărbătoare, adresată ucrainenilor.

Slavă veteranilor!

Slavă Forțelor Armate!

Slavă Ucrainei!

Pagină realizată de Ion ROBCIUC

UCRAINA - mai aproape